Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas
Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001
„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

JUDĖJŲ TIKYBOS BENDROSIOS PROGRAMOS PROJEKTAS

Bbendrosios programos projektą rengė:
Algis Davidavičius, Dr. Ruth Reches

Turinys

Turinys 1

1. Judėjų tikybos paskirtis 3

2. Tikslas ir uždaviniai 3
   2.1. Ugdymo tikslas 3
   2.2. Pradinio ugdymo uždaviniai 3
   2.3. Pagrindinio ugdymo uždaviniai 3
   2.4. Vidurinio ugdymo uždaviniai: 3

3. Kompetencijų ugdymas dalyku 3
   3.1. Pažinimo kompetencija 3
   3.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija. 3
   3.3. Kūrybiškumo kompetencija 3
   3.4. Pilietiškumo kompetencija 4
   3.5. Kultūrinė kompetencija 4
   3.6. Komunikavimo kompetencija 4
   3.7. Skaitmeninė kompetencija 4

4.Pasiekimų sritys 4
   A.Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida 4
   B. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi 4
   D. Santykis su visuomene 5
   E. Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija 5

5. Pasiekimų raida 6

6. Mokymo(si) turinys 10
   6.1. Mokymo(si) turinys. 1 klasė 10
   6.2. Mokymo(si) turinys. 2 klasė 11
   6.3. Mokymo(si) turinys. 3 klasė 12
   6.4. Mokymo(si) turinys. 4 klasė 13
   6.5. Mokymo(si) turinys. 5 klasė 15
   6.6. Mokymo(si) turinys. 6 klasė 16
   6.7. Mokymo(si) turinys. 7 klasė 17
   6.8. Mokymo(si) turinys. 8 klasė 18
   6.9. Mokymo(si) turinys. 9 ir I gimnazijos klasė 19
   6.10. Mokymo(si) turinys. 10 ir II gimnazijos klasė 21
   6.11. Mokymo(si) turinys. III gimnazijos klasė 22
   6.12. Mokymo(si) turinys. IV gimnazijos klasė 23

7. Pasiekimų vertinimas 25

8. Pasiekimų lygių požymiai 27
   8.1. Pasiekimų lygių požymiai. 1–2 klasės 27
   8.2. Pasiekimų lygių požymiai. 3–4 klasės 29

8.3. Pasiekimų lygių požymiai. 5–6 klasės 30
8.4. Pasiekimų lygių požymiai. 7–8 klasės 32
8.5. Pasiekimų lygių požymiai. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės 34
8.6. Pasiekimų lygių požymiai. III–IV gimnazijos klasės 36

1. Judėjų tikybos paskirtis

Judėjų tikybos pamokose mokiniai supažindinami su judaizmo ištakomis, šventaisiais raštais, judėjų kultūra, tradicijomis, Izraelio valstybės atsiradimu ir raida, šiuolaikinėmis judaizmo kryptimis.
Mokiniai skatinami kelti asmens tapatumo, etinius, egzistencinius, socialinius, kultūrinius klausimus ir ieškoti atsakymų tikėjimo ir mokslo dialogo perspektyvoje. Mokiniai ugdomi būti kūrybingomis asmenybėmis, gebančiomis pažinti judaizmo prasmę ir tolerantiškai priimančiomis kito tikėjimo ir kito gyvenimo būdo bendruomenes.

2. Tikslas ir uždaviniai

2.1. Ugdymo tikslas
Sudaryti galimybę judėjų tikybos pamokose mokiniams susipažinti su baziniais judaizmo principais, kultūra, religinėmis, istorinėmis, kalendorinėmis šventėmis, ritualais, pagrindinėmis tikėjimo doktrinomis, žydų moralės normomis, ugdytis toleranciją kitų tikėjimų žmonėms, draugiškumą ir solidarumą vienas kito ir savo bendruomenių atžvilgiu.

2.2. Pradinio ugdymo uždaviniai
Siekdami judėjų tikybos ugdymo tikslo, mokiniai:
- susipažįsta su pagrindinėmis tradicinėmis žydų šventėmis, valgiais, apeigomis;
- mokosi tradicinių žydiškų dainų hebrajų ir jidiš kalbomis;
- susipažįsta su pagrindiniais judaizmo simboliais
- Susipažįsta su pagrindinėmis judaizmo moralės normomis (Chesed, Chevruta, Cdaka, Gevura, Tešuva ir kt. dešimt Dievo įsakymų).

2.3. Pagrindinio ugdymo uždaviniai
Siekdami judėjų tikybos ugdymo tikslo, mokiniai:
- susipažįsta su pagrindiniais gyvenimo ciklo ritualais, šeimos ir bendruomenės šventėmis;
- susipažįsta su žydų maldos namais, tyrinėja skirtumus tarp sinagogos ir kitų tikėjimų maldos namų;
- nagrinėja skirtumus tarp Tanacho, Talmudo, Biblijos, Šventojo rašto;
- suvokia pagrindinius judaizmo etikos principus;
- tyrinėja žydų tautos istorijos laikotarpius bei Seniausiųjų laikų ir Viduramžių istoriją.

2.4. Vidurinio ugdymo uždaviniai:
Siekdami judėjų tikybos ugdymo tikslo, mokiniai:
- susipažįsta su kultūrinių tradicijų, švenčių bei ritualų, tekstų ir jų interpretavimo tradicijų detalėmis bei kontekstu;
- susipažįsta su žydų maldos namų, religinių praktikų, religinių vaidmenų istorine raida ir nūdienos įvairove;
- metodiškiau nagrinėja Tanacho ir Talmudo literatūrą bei lygina ją su kitomis religinėmis/kultūrinėmis tradicijomis;
- pradeda taikyti ir interpretuoti esminius judaizmo etikos principus;
- tyrinėja žydų tautos istorijos vėliausius laikotarpius, dabartį bei tolimesnės raidos perspektyvas.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

3.1. Pažinimo kompetencija
Judėjų tikybos žinios grindžiamo teologine metodologine prieiga. Gamtos mokslų formuojamas pasaulėvaizdis yra papildomas filosofiniu – teologiniu pažinimu, dalykui būdingomis žiniomis ir iš to kylančiais gebėjimais, pamokose įsisavinama žmonijos kultūrinė patirtis. Mokiniai, kritiškai mąstydami, vertindami ir pagrįsdami idėjas, mokosi kritinio mąstymo. Mokiniai skatinami reflektuoti savo mokymąsi, kelti naujus klausimus ir konstruoti filosofinį-teologinį pažinimą.

3.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija.
Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose mokiniai skatinami pasitikėti savo jėgomis, prisiimti atsakomybę už savo veiksmus ir įsivertinti savo bei visuomenės poelgių pasekmes; ugdomas socialinis atsakingumas. Per savęs gilesnį pažinimą ugdoma savimonė, skatinama savitvarda ir atsakingas rūpinimasis sveikata. Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose mokiniai ugdosi bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius.

3.3. Kūrybiškumo kompetencija
Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose mokiniai tyrinėja judėjų kultūros paveldą, identifikuoja kūrybines jo supratimo ir pritaikymo savo gyvenime galimybes. Generuoja idėjas ir problemų sprendimus

etikos, moralės ir kt. pažinimo srityse. Kuria ar interpretuoja judėjų kultūrinį paveldą. Apmąsto savo ir kitų kūrybinius procesus ir rezultatus.

3.4. Pilietiškumo kompetencija

Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose nagrinėjant bendruomenės, etikos, moralės ir kitas pažinimo sritis yra stiprinamas pilietinis tapatumas, skatinama socialinė atsakomybė ir aktyvumas. Nagrinėjamos pagarbos žmogaus teisėms ir laisvėms problemos ir ugdomas atsakingumas už bendruomenę, skatinamas socialinis aktyvumas ir bendruomeniškumas.

3.5. Kultūrinė kompetencija

Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose ugdomas kultūrinis sąmoningumas, grindžiamas judėjų kultūros tradicija Lietuvoje, Europoje ir pasaulyje. Ugdomas estetinis pažinimas ir skonis judėjų mene ir muzikoje, skatinamas aktyvumas kuriant meninę raišką. Mokiniai susipažindami su kitomis religijomis ugdosi toleranciją, tarpkultūrinį dialogą ir supratimą.

3.6. Komunikavimo kompetencija

Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose mokinys supranta įvairiomis formomis perteikiamą religinę ir etinę (moralinę) žinią, ją kritiškai vertina, interpretuoja ir pats perduoda tinkamai argumentuodamas bei paaiškindamas. Pamokose naudojamos kalbinė ir vizualinės raiškos priemonės. Pamokose mokiniams sudaromos sąlygos kurti, interpretuoti ir įsisavinti jų raidos lygmeniui tinkančias teologines-filosofines žinias, rasti informaciją įvairiuose informaciniuose šaltiniuose, ją patikrinti, skirti objektyvią informaciją nuo subjektyvios.

3.7. Skaitmeninė kompetencija

Skaitmeninė kompetencija – tai mokinio gebėjimas pažinti ir įvaldyti skaitmenines technologijas, sumaniai ir atsakingai naudotis jomis mokantis, dirbant ir dalyvaujant visuomenės gyvenime. Judėjų tradicijų ir etikos pamokose mokiniai skatinami išsiugdyti kritinio informacijos rinkimo bei vertinimo, kritinio samprotavimo ir faktų bei jų interpretacijos lyginimo skaitmeninėje erdvėje gebėjimus, juos nuolat lavinti. Šalia to, šių gebėjimų grupė nuosekliai tarpdalykiškai siejama su pilietinio ugdymo programos temomis ir medžiaga, pabrėžiant medijų ir informacinio raštingumo svarbą demokratinės kultūros mūsų valstybėje plėtrai ir Konstitucinio režimo tvermei.

Tai įgalinama tiek nuosekliai kartu naudojant pačias prieinamas IKT, tiek ir analizuojant interneto medijų turinį mokymo procese. Judaizmo tematikos medžiaga taip pat maksimaliai perteikiama skaitmeniniu pavidalu ir, pagal aplinkybes, panaudojant prieinamus bendradarbystės bei mokymosi internete įrankius. Šalia to, kuriama nauja mokomoji ir demonstracinė medžiaga panaudojant prieinamus naujausius ir interaktyvius IKT įrankius – interaktyvūs testai, viktorinos, vaizdo ir garso kūrinių bendras kūrimas, žiaidimų ir programėlių kūrimas realizuojant tematinius projektus.

4.Pasiekimų sritys

A.Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida

Mokiniai, skaitydami Tanachą ir nagrinėdami jos pasakojimus, susipažįsta su D-o apreiškimo šaltiniu žmonėms, atskleidžia Tanacho istorinį, kultūrinį paveldą.

Šios pasiekimo srities pasiekimai:

A1. Skaito ir komentuoja Tanacho tekstus.

A2. PaaiškinaTanacho teksto prasmes.

A3. Skaito ir interpretuoja Tanacho istorijas.

B. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi

Mokiniai susipažįsta su Judėjų mokomu tikėjimo turiniu. Atpažįsta asmens atsaką į D-o kvietimą santykiui ir randa tikėjimo sąsajas su asmenine patirtimi bei bendruomenės gyvenimu.

Šios pasiekimų srities pasiekimai:

B1. Nagrinėja D-o apsireiškimo būdus.

B2. Apibūdina maldos reikšmę.
B3. Apibūdina Didžiąsias pasaulio religijas ir jas gerbia.

D. Santykis su visuomene
Mokiniai analizuodami žmogaus santykio su D-u prasmę yra skatinami dvasinei ūgčiai visuomenės gyvenime. Susipažįsta su judėjų maldų apeigomis bei tradicijomis.

Šios pasiekimų srities pasiekimai:
D1. Analizuoja moralės ir santykio su gyvenimo ciklą.
D2. Įvardija ir apibūdina Maldos namų svarbą.
D3. Apibūdina Judaizmo tradicijas šeimoje.

E. Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija
Mokiniai Judaizmo mokymo perspektyvoje analizuoja asmens ir bendruomenės moralės, etikos, socialinius klausimus, susipažįsta su žydų tautos ištakomis, jos santykį su kitomis religijomis, ugdosi pagarbą asmeniui ir aplinkai, kritinį mąstymą priimant sprendimus, plėtoja kultūrų dialogą.

Šios pasiekimų srities pasiekimai:
E1. Tyrinėja Judaizmo susiformavimo istorijas.
E2. Aibūdina Izraelis ir žydų tautos simboliu.
E3. Analizuoja žydų tautos istoriją iki naujausių laikų.

5. Pasiekimų raida

Pasiekimas	Pasiekimų raida					
	1–2 klasės	**3–4 klasės**	**5–6 klasės**	**7–8 klasės**	**9–10 ir I-II gimnazijos klasės**	**III-IV gimnazijos klasės**
A. Šv. Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida						
A1. Skaito ir komentuoja Tanacho tekstus.	A1.3. Žino ir geba įvardinti, kas laikomas Toros šaltiniu ir kas perdavė Torą žydams.	A1.3. Apibūdina Toros užrašymo būdus ir paaiškina panašumus ir skirtumus.	A1.3. Paaiškina, kodėl Tora kasmet skaitoma iš naujo ir kokia tvarka	A1.3. Pasirinktuose Toros tekstuose paaiškina žodines ir dvasines prasmes. Atpažįsta Toroje esančią istorinę konteksto kalbą.	A1.3. Aiškiai ir pakankamai išsamiai įvardija ir nusako santykio su Toros ir Talmudo tekstais būdus žydų, kitų religijų ir mokslo bendruomenėse.	A1.3 Nusako pagrindines Talmudo aiškinimų strategijas ir kryptis panaudojant Toros naratyvus.
A2. PaaiškinaTanacho teksto prasmes.	A2.3. Išmano Toros teksto sakralumo požymius.	A2.3. Padedamas paaiškina, kaip nurodyta Toros ištrauka siejasi su gyvenimu.	A2.3. Paaiškina, kuo Toros kultūrinis paveldas yra svarbus. Toroje randa pamokančius pavyzdžius ir juos paaiškina.	A2.3. Gretina istorinius ir biblinius įvykius, žino jų geografinį ir istorinį kontekstą.	A2.3. Geba prasmingai skirti ir naudoti įvairius Toros naratyvų ir Talmudo aiškinimų interpretavimo lygius	A2.3. Geba prasmingai susieti įvairiais interpretavimo lygiais Toros naratyvus ir Talmudo aiškinimus su šiuolaikinės visuomenės patirtimi
A3. Skaito ir interpretuoja Tanacho istorijas.	A3.3. Žino ir gali įvardinti, kuo žydų maldos ir maldos namai pirmiausiai skiriasi nuo kitų.	A3.3. Pristato tikėjimo patriarchų ir pranašų istorijas.	A3.3. Interpretuoja ir aiškina, kodėl būtent Mozė buvo pasirinktas vykdyti misiją	A3.3. Toros pasakojimus gretina su Toros chronologine juosta.	A3.3. Atpažįsta šiuolaikinio meno, literatūros ir mokslo tekstuose Toros ar Talmudo citatas, interapus, nuorodas bei geba paaiškinti etinę jų reikšmę.	A3.3. Savarankiškai ir prosocialiai interpretuoja Toros ir Talmudo naratyvus bei pamokymus kasdienio / modernaus gyvenimo problemų atžvilgiu.
B. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi						

Pasiekimas	Pasiekimų raida					
	1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės	9–10 ir I-II gimnazijos klasės	III-IV gimnazijos klasės
B1. Nagrinėja D-o apsireiškimo būdus.	B1.3. Geba įvardinti ir supranta D-vo bendravimo su žmonėmis pagrindinius būdus.	B1.3. Išskiria Dieviškumo bruožus ir atributus	B1.3. Geba diskutuoti klausimu – ar D–as prisiima atsakomybę už savo tautą	B1.3. D-vo priesakų turinį ir susijusius klausimus geba sieti su asmeniniu gyvenimu.	B1.3. Supranta ir geba paaiškinti Toros naratyvais pagrindinius Kūrėjo santykio su kūrinija ir žmogumi atvejus ir būdus.	B1.3. Geba palyginti ir interpretuoti religinius ir mokslinius D-vo apsireiškimų bei religingumo reiškinius istorinėje perspektyvoje.
B2. Apibūdina maldos reikšmę.	B2.3. Žino pagrindinį būdą atsakyti į D-vo kreipimąsi judaizme (tšuva).	B2.3. Nurodo, kas yra minjanas ir kokia jo paskirtis.	B2.3. Paaiškina, kokia kolektyvinės maldos prasmė	B2.3. Komentuoja kuo skiriasi pokalbis su žmogumi nuo maldos	B2.3. Įvardija, kokius žmogaus poreikius išreiškia malda	B2.3. Geba palyginti ir interpretuoti religinio maldingumo bei modernios sinkretinio ir post-religinio dvasingumo ar askezės reiškinius.
B3. Apibūdina Didžiąsias pasaulio religijas ir jas gerbia.	B3.3. Geba įvardinti bendraklasių gabumus, talentus, duoti teigiamą pripažinimą (pagirti).	B3.3. Geba paaiškinti, kodėl sunku laikytis 10 D-o įstatymų.	B3.3. Analizuoja kodėl yra daug religijų	B3.3. Geba palyginti įvairias judaizmo mokyklas	B3.3. Remdamasis aiškinamaisiais šaltiniais įvardija ir informatyviai komentuoja tarpreliginius santykius istorijos eigoje ir dabar.	B3.3. Geba aptarti ir lyginti globalius ir lokalius religingumo bei post-religingumo reiškinius.
C. Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas						
C1. Tyrinėja ir apibūdina Švenčių ir kalendoriaus sąsajas.	C1.3. Įvardija pagrindines žydų kalendoriaus šventes.	C1.3. Geba palyginti judėjų, krikščionių, musulmonų metų skaičiavimo pradžią.	C1.3. Apibūdina rudens ir pavasario šventes, jų sąsajas su kalendoriumi	C1.3. Paaiškina, žydiškų vardų suteikimo reikšmes ir prasmes	C1.3. Nusako judėjų tapatumui kylančius iššūkius ir tapatinimosi būdų įvairovę istorijoje.	C1.3. Geba inicijuoti, struktūruoti ir interpretuoti judėjų švenčių veiklas mokyklos bendruomenėje.

Pasiekimas	Pasiekimų raida					
	1–2 klasės	**3–4 klasės**	**5–6 klasės**	**7–8 klasės**	**9–10 ir I-II gimnazijos klasės**	**III-IV gimnazijos klasės**
C2. Nagrinėja Švenčių istorinį kontekstą.	C2.3 Žino pagrindines su šventėmis susijusias dainas, patiekalus.	C2.3. Geba paaiškinti kas yra gematrija ir ja naudotis.	C2.3. Apibūdina svarbiausius švenčių įvykius, turėjusius įtakos tolimesnei judėjų istorijai	C2.3. Paaiškina Sinagogos sandarą, joje dirbančius žmones ir jų pareigas	C2.3. Paaiškina, kaip judėjų tapatybė gali būti reiškiama asmens, šeimos ir bendruomenės lygmenimis.	C2.3. Geba paaiškinti švenčių raidos ir formų įvairovę istoriniame kontekste.
C3. Išvardija ir apibūdina Švenčių prasmes.	C3.3. Geba paaiškinti švenčių raišo su metu laiku prasmę.	C3.3. Suvokia ir geba paaiškinti per šventes vykdomų apeigų prasmę.	C3.3. Atpažįsta ir geba diskutuoti laisvės tema šventėse	C3.3. Geba paaiškinti švenčių, susijusių su šventyklomis ir jų sugriovimu, istorija	C3.3. Apibrėžia bendruomenės dalyvavimo, solidarumo ir tvermės aspektus švenčių ir tradicijų atžvilgiu	C3.3. Geba paaiškinti bendrą švenčių simbolizmą ir prasmes išorinėms mokyklai bendrijoms arba asmenims.
D. Santykis su visuomene						
D1. Analizuoja moralės santykį su gyvenimo ciklu.	D1.3. Žino, kokie geri darbai daromi per žydiškas šventes.	D1.3. Paaiškina, kuo skiriasi elgesys skirtingų religijų šventyklose, ir su kuo jis susijęs.	D1.3. Nurodo tradicijų, susijusių su vaiko gimimu, asmens mirtimi, ligomis ar pasiekimais prasmę	D1.3. Geba paaiškinti, kaip artimieji turi elgtis švenčių ir ypatingų gyvenimo progų metu	D1.3. Analizuoja stereotipų ir išankstinių nusistatymų kilmę ir neigiamą poveikį visuomenės ir religinių bendruomenių gyvenimui.	D1.3. Geba interpretuoti savo ir kitų gyvenimo įvykius tiek judėjų, tiek universaliais etikos principais.
D2. Įvardija ir apibūdina Maldos namų svarbą.	D2.3. Žino, kur Sinagogoje laikoma Tora, kaip vadinamas asmuo, giedantis Toros giesmes.	D2.3. Paaiškina, kaip Tora pagerbiama pamaldų metu.	D2.3. Paaiškina nuo ko žmones saugo D-vo įstatymai	D2.3. Išskiria iš kitų vidinės maldos būdus ir juos paaiškina. Paaiškina biblinės maldos ir Toros tradicijos maldos pavyzdžius.	D2.3. Suvokia etiniomoralinio tobulėjimo ir asmens brandos santykį.	D2.3. Geba kelti klausimus apie etinės brandos reikalingumą ir būdus brėsti šiuolaikinėje visuomenėje.
D3. Apibūdina Judaizmo tradicijas šeimoje.	D3.3. Žino, kokias pareigas šeimoje atlieka tėvas, kokias motina, kokias vaikai.	D3.3. Remiantis savo šeimos pavyzdį paaiškina, kaip išreiškiama pagarba šeimos nariams.	D3.3. Remdamasis Dekalogu svarsto asmeninius veiksmus.	D3.3. Pateikia tikėjimo liudytojų pavyzdžius, palygina jų veiklą, herojiškus poelgius.	D3.3. Paaiškina, kaip solidarumo, bendradarbiavimo ir proaktyvios pagalbos kitam princi-	D3.3 Geba nusakyti ir suvokia išmanymo, žinojimo, kritinio mąstymo, informuotumo ir erudicijos

Pasiekimas	Pasiekimų raida					
	1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės	9–10 ir I-II gimnazijos klasės	III-IV gimnazijos klasės
				Diskutuoja apie tikėjimo reikšmę asmeniui ir tautai ribinėse situacijose.	pai sutvirtina tarpasmeninius, šeiminius ir bendruomenės ryšius.	reikšmę tiek visuomenės ir bendruomenės, tiek šeimos, tiek ir asmens gyvensenoms.
E. Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija						
E1. Tyrinėja Judaizmo susiformavimo istoriją.	E1.3. Žino pagrindinių švenčių herojų charakterio bruožus, turėjusius įtakos istoriniams įvykiams.	E1.3. Paaiškina, ko mokė ir kaip gyveno Vilniaus Gaonas.	E1.3. Įvardija judaizmo svarbą žydams ir žmonijai	E1.3. Išsako ir argumentuoja savo poziciją vieno D-o atžvilgiu	E1.3. Žino ir išmano pagrindinius judaizmo raidos etapus ir doktrinų pokyčius.	E1. Gali paaiškinti šiuolaikines judaizmo kryptis ir skirtumus tarp jų.
E2. Apibūdina Izraelis ir žydų tautos simbolius.	E2.3. Apibūdina Izraelyje gyvenančių tautų kalbas, maldos namus.	E2.3. Žino žydų tautos simbolių atsiradimo istoriją.	E2.3. Geba paaiškinti pagrindinių simbolių reikšmes	E2.3. Paaiškina judaizmo išlikimo strategijos ne-judaistinėse aplinkose.	E2.3. Žino pagrindinius Toros pasakojimus bei Talmudo interpretacijas, nusakančias artimų santykių, tarpusavio įsipareigojimų, abipusiškumo reikalavimus judėjo gyvenime.	E2.3 Žino ir geba paaiškinti religinių ir nereliginių žydiškų gyvensenų skirtumus, įtampus ir sąryšius.
E3. Analizuoja žydų tautos istoriją iki naujausių laikų.	E3.3. Geba paaiškinti, kuo skiriasi mokslinės ir religinės pasaulio sukūrimo istorijos	E.3.3 Įvardija, Garsius išminčius ir rabinus, žino jų indėlį judaizmui.	E3.3. Paaiškina, kokias istorijas gali paaiškinti mokslininkai	E3.3. Nusako ir analizuoja Galuto fenomeną šiuolaikiniame pasaulyje	E3.3. Gali nusakyti klimato kaitos ir ekologinio nuskurdimo problemų sprendinius, siūlomus judaizmo tradicijos.	E3.3. Gali analizuoti ir interpretauoti dabartinius diasporos ir Izraelio istorijos bei nūdienos faktus.

6. Mokymo(si) turinys

6.1. Mokymo(si) turinys. 1 klasė

6.1.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

6.1.1.1. Toros gavimas.

1. Kaip ir dėl ko žydai gavo Torą?
2. Kur Tora buvo gauta?
3. Kuo Sinajaus kalnas skiriasi nuo kitų kalnų?

6.1.1.2. Kaip skaitomi šventi tekstai

1. Kuo malda skiriasi nuo įprasto pasakojimo?
2. Ar galima Torą dainuoti?

6.1.1.3. Visi žmonės – D-o vaikai

1. Kas yra Nojaus priesakai?
2. Kuo įpareigoja ir kaip praktikuojami 10 Įsakymų?
3. Kaip žmonės parodo, kad jie yra žydai? (dėvima atributika)
4. Kuo skiriasi įvairių tikėjimų žmonės vieni nuo kitų.

6.1.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.1.2.1. Pasaulio sukūrimas

1. Kaip D-as sukūrė pasaulį?
2. Kas buvo pirmieji žmonės?
3. Kas nutiko pirmiesiems žmonėms rojuje?

6.1.2.2. D-as kalba su žmonėmis

1. Kas padeda Mozei išvaduoti žydus iš Egipto?
2. Kas yra pranašai (neviim) ir jų pranašystės?
3. Kas padeda makabėjams laimėti prieš graikus?

6.1.2.3. Esame skirtingi

1. Kas atsitiktų, jeigu visi būtume vienodi? (Išoriniai ir vidiniai skirtumai).
2. Kaip susidraugaučiau su kitokiu? (Tolerancija ir kitokio asmens priėmima.
3. Ar yra kitas toks pat kaip aš? (Kiekvieno asmens unikalumas).

6.1.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

6.1.3.1. Žydų kalendoriaus sandara

1. Kada žydų kalendorinių metų pradžia?
2. Kaip žydai ruošiasi Naujiems metams?

6.1.3.2. Žydų tautos kalbos

1. Kokiomis kalbomis kalba žydai pasaulyje? (hebrajų, jidiš, ladino)
2. Kokiomis kalbomis kalba žydai Lietuvoje? (hebrajų k., jidiš k.)

6.1.3.3. Žydų šventės

1. Kokios apeigos yra vykdomos per Roš Hašana, Chanuka, Pesach šventes?
2. Kokias maldas sako per pagrindines šventes?

6.1.4. Santykis su visuomene mokymosi turinys

6.1.4.1. D1 Moralės normos

1. Kas yra geri ir blogi darbai? (Jom Kipur šventė)
2. Kaip galiu padėti kitiems? (cdaka, saldžios dovanos)

6.1.4.2. Buvimas sinagogoje

1. Kaip turiu elgtis sinagogoje?
2. Kas yra Rabinas, kokius drabužius jis dėvi, kokios jo pareigos sinagogoje?

3. Ką dėvi sinagogos lankytojai – ką reiškia kipos, tsitsit, talit?

6.1.4.3. Santykiai šeimoje

1. Kokios mano ir kitų šeimos narių pareigos?
2. Kaip suprantu šeimą? Kas man joje svarbu?

6.1.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

6.1.5.1. Istorinis švenčių kontekstas

1. Kas pagrindiniai švenčių istorijų veikėjai?
2. Kur vyksta šventės istorija|?

6.1.5.2. Izraelio valstybė

1. Kas gyvena Izraelyje? (skirtingos tautos)
2. Koks Izraelyje klimatas, flora, fauna?

6.1.5.3. Pasaulio sukūrimas

1. Ką D-as sukūrė per 6 dienas?
2. Ką veikė 7 dieną?

6.2. Mokymo(si) turinys. 2 klasė

6.2.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

6.2.1.1. Toros gavimas

1. Kaip judėjai ruošėsi gauti Torą
2. Kaip jie priėmė Torą ir ko prireikė Torai tapti judėjų gyvenimo pagrindu?
3. Kaip šiais laikais švenčiamas Toros gavimas?

6.2.1.2 Kaip skaitomi šventi tekstai

1. Kaip elgiamės skaitydami šventą tekstą?
2. Kaip reikia nusiteikti?
3. Kokie D-o vardai Toroje?

6.2.1.3. Visi žmonės – D-o vaikai

1. Kaip parodyti, kad tu tiki D-u?
2. Kur meldžiasi žydai?
3. Kas yra 613 priesakų (mitzvot) ir kaip jų laikomasi kasdienybėje?

6.2.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.2.2.1. Pasaulio sukūrimas

1. Kas yra kūrėjas ir kas yra kūrinys? (D-o kūryba ir žmogaus kūryba)
2. Viskas aplink mane (daiktai, reiškiniai, kūriniai) yra D-o apraiškos formos; kaip aš tai suvokiu? D-o pažinimo būdai
3. Ką reiškia pasaulio pataisymo – tikun ha olam – sąvoka.

6.2.2.2. D-as kalba su žmonėmis

1. Kodėl turiu atsiprašyti D-o ir žmonių per Jom Kipūr šventę?
2. Ką D-as kalbėjo žydams per Šavuot šventę? Kokios svarbiausios pranašystės ir kodėl pranašų laikai baigėsi?

6.2.2.3. Esame skirtingi

1. Kuo aš ypatingas? (Nors skirtingi, bet vieni kitiems reikalingi)
2. Ar įmanoma nusipirkti talentą? (Talentai, gabumai)
3. Kodėl ir kaip asmens gyvenimas yra asmeninis takas (Derech) ir darbas (Avoda)?

6.2.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

6.2.3.1. Žydų kalendoriaus sandara

1. Kuo žydų kalendorius skiriasi nuo Grigaliaus?
2. Kokie žydų kalendoriaus mėnesiai?

6.2.3.2. Žydų tautos kalbos

1. Kokia kalba žydai meldžiasi?
2. Iš kur kilo hebrajų kalba?
3. Kuo svarbi aramėjų kalba?

6.2.3.3. Žydų šventės

1. Kokia apeigų, vykdomų per Roš Hašana, Chanuką, Pesach prasmė?
2. Kuo Šabatas skiriasi nuo kitų švenčių (yomim tovim)?
3. Kaip aš namie švenčiu šventes?

6.2.4. Santykis su visuomene mokymosi turinys

6.2.4.1. Moralės normos

1. Kaip galiu atsiprašyti už blogus darbus? (Jom Kipūr šventė)
2. Kuo galiu padėti žmonėms, kuriuos nuskriaudžiau? Ką reiškia maloningumas (chesed)?
3. Kas žydo gyvenime yra atsakomybė Kūrėjui ir kitiems žmonėms (tešuva)?

6.2.4.2. Buvimas Sinagogoje

1. Kur sinagogoje meldžiasi vyrai ir moterys?
2. Kur saugoma Tora?
3. Kur Tora skaitoma?
4. Kaip Tora pagerbiama pamaldų metu?

6.2.4.3. Santykiai šeimoje

1. Kaip suprantu bendruomenę? Kas man tame svarbu?
2. Koks skirtumas tarp santykių šeimoje ir visoje visuomenėje, žydų tautoje, tarp visų pasaulio žmonių?

6.2.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

6.2.5.1. Istorinis švenčių kontekstas

1. Koks istorinis šventės pagrindas?
2. Kada vyksta šventės istorinis įvykis?

6.2.5.2. Izraelio valstybė

1. Kokie didžiausi Izraelio miestai?
2. Kuo Izraelio flora, fauna, geografija skiriasi nuo Lietuvos.?

6.2.5.3. Žmonijos sukūrimas

1. Kokia Adomo ir Chavos istorija?
2. Kas yra Rojus?

6.3. Mokymo(si) turinys. 3 klasė

6.3.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

6.3.1.1.Tora –- ypatinga knyga. Kuo skiriasi Tora nuo kitų senųjų ir šiuolaikinių knygų, tekstų (išoriniai požymiai, turinio ypatybės ir svarba, pagarbos santykis)?

6.3.1.2. Toros teksto grafiniai ypatumai.

1. Kaip suskirstytas Toros tekstas (paragrafai, eilutės)
2. Ką reiškia skaičiai Toros teste?

6.3.1.3. Raktinės Toros istorijos

1. Kaip buvo sukurtas pasaulis?
2. Kas buvo žydų protėviai ir ji svarbūs?

6.3.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.3.2.3. D-o vaidmuo

1. Pasaulio sukūrimas – kaip ir kokios gyvos būtybės buvo sukurtos?

2. Ką aš norėčiau sukurti ir ką kurčiau kitaip-vo vietoje?Koks aš būčiau D-vas?

6.3.2.3. Maldos paskirtis

1. Kokių būna maldų? (asmeninė malda (vienumoje) ir bendruomeninė malda (minjanas 10 žmonių)
2. Kuo ypatingos Šabato maldos?

6.3.3.3. Dešimt DĮ

1. Pagrindinės Dekalogo tiesos, paliepimai su pavaizdavimu, kas gerai ir kas blogai
2. Kaip paprasčiausiai galima taikyti Dekalogą kasdienybėje?

6.3.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

6.3.3.1. Judėjų kalendorius

1. Kokiu metų laiku švenčiama Roš Hašana, Chanuka, Pesach?
2. Kaip rašoma data pagal judėjų kalendorių?

6.3.3.2. Rašmenys

1. Kas yra gematrija?
2. Kokią prasmę turi šventėse naudojami terminai? (roš, amen, baruch, šalom, sela)

6.3.3.3. Šventės ir jų tradicijos

1. Kokius patiekalus valgome per pagrindines žydų šventes?
2. Kas turi būti padengta ant stalo per pagrindines žydų šventes?

6.3.4. Santykis su visuomene mokymosi turinys

6.3.4.1. Pažintis su kitomis religijomis

1. Kodėl visų religijų maldos namai skiriasi (Religijų įvairovė, skirtumai, maldos namai, simboliai, pagarba)?
2. Kokie yra skirtingų religijų šventikai?

6.3.4.2. Žydų ir kitų tautų maldos namai

1. Kas buvo ir gali būti žydų Šventykla?
2. Kuo sinagoga skiriasi nuo Šventyklos, bažnyčios, cerkvės, ir mečetės ar budistų šventyklos?
3. Kaip reikia elgtis sinagogoje?

6.3.4.3. Kokios būna šeimos

1. Kuo skiriasi judėjų šeimos nuo kitų religijų ir kultūrinių tradicijų šeimų?
2. Kokie santykiai tarp kartų būna ir turėtų būti šeimose?

6.3.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

6.3.5.1. Ką judaizmas moko apie pasaulį ir žmoniją?

1. Į kokius žydų ir žmonijos gyvenimo klausimus atsako Tora?
2. Kuo Toros istorijos skiriasi nuo mokslo ir
istorijos?

6.3.5.2. Žydų tautos simboliai

Dovydo skydas.Tora ir Šventykla. Menoros simbolis.V ėliava. Himnas.
Herbas

6.3.5.3. Žydų tautos istorija senosios istorinės asmenybės I

Patriarchai ir pranašai. Karaliai ir reformatoriai. Garsiausi rabinai ir išminčiai (iki Haskalos)

6.4. Mokymo(si) turinys. 4 klasė

6.4.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

6.4.1.1. Tora – ypatinga knyga

1. Kokia kalba parašyta Tora (kalbų skirtumai, senoji hebrajų kalba)?
2. Kuo skiriasi Toros knyga nuo Toros ritinio?

6.4.1.2. Toros teksto grafiniai ypatumai

1. Kuo skiriasi Toros rašmenys nuo modernios hebrajų kalbos, kaip ir kiek jie keitėsi?
2. Koks Toros teksto dalių skirstymas žydų metuose?

6.4.1.3. Raktinės Toros istorijos

1. Kaip žydai tapo tauta?
2. Kokia Abraomo ir Mozės reikšmė žydų tautai?

6.4.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.4.2.1. D-o vaidmuo

1. Kodėl judaizme negalima D-o vaizduoti ir tarti jo vardo?
2. Kas man yra D-as, ar ir kaip aš ji patiriu?

6.4.2.2. Maldos paskirtis

1. Kokios būna asmeninės maldos?
2. Kodėl žmonės meldžiasi ir ko jie gali prašyti D-o?
3. Kas yra nusiteikimas melstis (kavana)?

6.4.2.3. Dešimt DĮ

1. Kokie yra pilni Dešimt DĮ tekstai, jų suskirstymas į dvi dalis – santykis su D-u ir santykis su kitais bei savimi?
2. Kodėl sunku laikytis DĮ, kokie pagrindiniai sunkumai?

6.4.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

6.4.3.1. Judėjų kalendorius

1. Kodėl žydai švenčia šventes būtent tam tikru metų laiku?
2. Kodėl Yom Kipur laikoma svarbiausia metų šventė?
3. Nuo kokių įvykių skaičiuojami metai pagal judėjų, ir Grigaliaus ir musulmonų kalendorius?

6.4.3.2. D-o priesakai

1. Kodėl D-as liepė švęsti Šabatą?
2. Kas yra “micva” ir kiek jų yra?
3. Kodėl ir kaip reikia vykdyti “micvot” (priesakus)?

6.4.3.3. Šventės ir jų tradicijos

1. Kokie žaidimai žaidžiami per žydų šventes ir kokia jų istorinė kilmė?
2. Kuo panašios ir kuo skiriasi Pesach ir Velykos?
3. Kuo panašūs ir kuo skiriasi Yom Kipur ir krikščioniškos atlaidų šventės?

6.4.4. Santykis su visuomene mokymosi turinys

6.4.4.1. Pažintis su kitomis religijomis

1. Kas vienija visus žydus?
2. Kuo skiriasi monoteistinės ir politeistinės religijos?

6.4.4.2. Žydų maldos namai

1. Kokia sinagogos, bažnyčios, cerkvės, mečetės, budistų šventyklos simbolika?
2. Kuo skiriasi rabinas kuo kitų religijų tikėjimų vadovų ir patarnautojų?

6.4.4.3. Kokios būna šeimos

1. Kokius vaidmenis užima nariai? (patriarchatas, matriarchatas)
2. Kaip išreiškiama pagarba kitiems šeimos nariams?
3. Kokie būna ir kaip geriausiai sprendžiami nesutarimai, konfliktai šeimose?

6.4.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

6.4.5.1. Kuo judaizmo mokymas skiriasi nuo modernaus mokslo, ir kuo papildo jį?

1. Dėl ko ir kaip radosi modernus mokslas ir Apšvieta?
2. Kokia buvo žydų Apšvieta (Haskala) ir ko mokė Vilniaus Gaonas?
3. Dėl ko buvo išmestas iš savo bendruomenės Baruchas Spinoza ir ką tai reiškia dabar?

6.4.5.2. Žydų valstybės tautos simboliai

Vėliava. Himnas.Herbas. Dovydo žvaigždė.Vėliavos fonas.Menoros simbolis

6.4.5.3.Žydų tautos istorinės asmenybės II.

Vilniaus Gaonas, Baruchas Spinoza, Rabinas Salanteris, Mozė Hesas ir Teodoras Herclis,Zygmundas Froidas ir Liudvikas Zamenhofas.

6.5. Mokymo(si) turinys. 5 klasė
6.5.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys
6.5.1.1. ST struktūra
1. Kaip atrodė Tora anksčiau ir dabar? (Pergamentas, papirusas, Toras vaizduojamajame mene, spausdinta knyga, suskaitmeninta Tora)
2. Kodėl Tora skaitoma kasmet iš naujo?
6.5.1.2. ST teksto pažinimas
1. Kaip aš jaučiuosi skaitydamas Torą ir kitas Tanacho dalis?
2. Ką man asmeniškai kalba Toros tekstai?
6.5.1.3. Judaizmas iki Toros
1. Koks būtų Abraomo ir Mozės pokalbis?
2. Kokia buvo Mozės misija?

6.5.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys
6.5.2.1. D-as pristato save
1. Koks yra judaizmo D-as?
2. Kaip D–as pasirodo?
3. Kaip Pranašai vaizduoja D-vą?
6.5.2.2. Kodėl žmonės meldžiasi
1. Ar pasimeldus kas nors pasikeičia?
2. Kodėl vyrai meldžiasi pirmame sinagogos aukšte, o moterys – antrame?
6.5.2.3. Didžiosios pasaulio religijos.
1. Kokios yra didžiosios pasaulio religijos? (Judaizmas, krikščionybė, islamas, budizmas, hinduizmas)
2. Kokia pagrindinė didžiųjų pasaulio religijų simbolika?
6.5.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys
6.5.3.1. Metų ciklas
1. Kokie judėjų kalendoriaus ypatumai ir struktūra?
2. Kokios yra rudens šventės ir jų sąsajos su kalendoriumi? (Roš Hašana, Jom Kipur, Sukot, Simchat Tora)
6.5.3.2. Švenčių istorinis kontekstas
1. Koks Rudens švenčių kontekstas? (Kainas ir Abelis, Pasaulinis Tvanas, Babelio bokštas, Abraomas, Izaokas, Jokūbas, 12 Jokūbo sūnų, Juozapas ir Jokūbo namai).
6.5.3.4. Švenčių prasmės ir šventimas
1. Kokios rudens švenčių prasmės?
2. Kokios sąsajos su Pasaulio sukūrimu? (Adomas ir Ieva)
6.5.4. Santykis su visuomene mokymosi turinys
6.5.4.1. Gimimas
1. Ką reiškia apipjaustymo, pirmagimio išpirkos, vardo suteikimo tradicijos?
2. Kokia apipjaustymo tradicijos atsiradimo istorija?
6.5.4.2. Šeimos sukūrimas
1. Kokia tradicinė žydų šeima?
2. Kokie šeimos sukūrimo įstatymai? (leidžiamos ir draudžiamos santuokos, amžius, kada galima tuoktis)
6.5.4.3. Dekalogas, kaip gyvenimo gairės
1. Kodėl D-ui svarbu, kaip aš gyvenu?
2. Kokius įsakymus mums davė D-as? (Dekalogas kaip kelrodis Am Israel ir asmens gyvenime, jo reikšmė žmonijai)
6.5.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys
6.5.5.1. **Dešimt D–vo įsakymų, Dekalogas**

1. Dėl ko dauguma mums žinomų visuomenių turi religines kultūras, institucijas ir praktikas?
2. Kuo išsiskyrė žydų religinė tradicija nuo kitų regiono tradicijų?

6.5.5.2. **Izraelio Valstybės simboliai**

1. Ką simbolizuoja menora ir Dovydo skydas/žvaigždė?
2. Ką reiškia Lietuvos valstybės ir tautinė simbolika, kiek ir kaip ji skiriasi nuo izraelietiškos?

6.5.5.3. **Ankstyviausia žydų tautos istorija**

1. Kokie svarbiausi Pradžios knygos ir patriarchų istorijų siužetai?
2. Kuo šios istorijos skiriasi nuo kitų Bronzos / Geležies amžiaus Artimųjų Rytų kultūrų?

6.6. Mokymo(si) turinys. 6 klasė

6.6.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

6.6.1.1. Tanacho struktūra

1. Iš kokių dalių susideda ST? (kuo jos skiriasi)
2. Kuo struktūriškai skiriasi Tanachas nuo krikščionių Biblijos ir musulmonų Korano?

6.6.1.2. Tanacho teksto pažinimas

1. Kokiais būdais interpretuojame Toros tekstus?
2. Kuo skiriasi Toroje aprašyti įvykiai nuo kituose literatūriniuose ir istoriniuose tekstuose aprašytų?

6.6.1.3. Judaizmas iki Toros

1. Kuo svarbūs Abraomas ir Mozė?
2. Kodėl pasirinktas būtent Mozė?

6.6.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.6.2.1. D-as pristato save

1. Ar D–as prisiima atsakomybę už savo tautą?
2. Kaip suprasti D-vo valią?
3. Koks šiuolaikinio mokslo ir netikinčių žmonių (ateistų, agnostikų) požiūris į D–vą ir religijas?

6.6.2.2. Kodėl žmonės meldžiasi

1. Kada žmonės kreipiasi į Dieva?
2. Kam reikalinga kolektyvinė malda?

6.6.2.3. Didžiosios pasaulio religijos.

1. Kodėl yra tiek daug religijų? (Įgimtas Dievo troškimas)
2. Kuo tiki kitų religijų atstovai? (Pagrindiniai didžiųjų pasaulio religijų principai)

6.6.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

6.6.3.1. Metų ciklas

1. Kokie judėjų kalendoriaus ypatumai ir struktūra?
2. Kokios yra pavasario šventės ir jų sąsajos su kalendoriumi? (Purim, Pesach, Šavuot).

6.6.3.2. Švenčių istorinis kontekstas

1. Koks Pavasario švenčių istorinis kontekstas?(Žydai Egipte - nuo laisvės prie vergovės, išėjimas iš Egipto (Pesach šventės tradicijos, Omerio skaičiavimas, Toros dovanojimas, Šavuot, pagonybė ir monoteizmas)

6.6.3.3. Švenčių prasmės ir šventimas

1. Kokios pavasario švenčių prasmės?
2. Kokios sąsajos su laisvės tema? (nuo vergovės prie laisvės)

6.6.4. Santykis su visuomene mokymosi turinys

6.6.4.1. Gimimas

1. Kuo ypatingas pirmagimio statusas?
2. Kokia vardo suteikimo tradicija berniukui ir mergaitei?
3. Kodėl egzistuoja dviejų vardų suteikimo tradicija?

6.6.4.2. Šeimos sukūrimas

1. Kas yra Ktuba?
2. Kaip išrenkama vestuvių data?
3. Kokia šventės tvarka? (7 palaiminimai)

6.6.4.3. Dekalogas, kaip gyvenimo gairės

1. Kaip žinoti, ar elgiuosi gerai, ar blogai? (Sąžinė, vidinis balsas)
2. Nuo ko mus saugo Dievo įsakymai? (Įsakymai, kaip gyvenimo taisyklės, kokie yra dvasiniai pavojai, pagundos)

6.6.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

6.6.5.1. Judaizmo istorinė raida

1. Kokius žmonių poreikius religijos tenkina?
2. Kokia buvo bendra judaizmo raida Artimųjų Rytų regiono kontekste?

6.6.5.2. Izraelio Valstybės simboliai

1. Kaip atsirado tautas ir valstybes, religijas nusakantys simboliai?
2. Kuo skiriasi modernių tautų simbolika nuo tradicinių, senesnių kultūrų?

6.6.5.3. Ankstyviausia žydų tautos istorija

1. Kas yra Bronzos Amžiaus kolapsas ir kas pasikeitė regiono religinėse tradicijose Geležies amžiuje?
2. Kuriuos siužetus ir asmenis Toros istorijose archeologai gali patvirtinti?

6.7. Mokymo(si) turinys. 7 klasė

6.7.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

6.7.1.1. Toros pažinimo pradmenys

1. Tora kaip palikimas ne vien žydams
2. Pagrindiniai Toros, Talmudo ir krikščionių literatūros skirtumai.

6.7.1.2. Tora ir istorija

1. Kokios sąsajos tarp Toros ir pasaulio istorijos? (Hetitai, Egiptas, Babilonas, Asirija, Persija, Romos imperija ir t.t.)
2. Kuo skiriasi Toros pranašas nuo rabino, nuo šiuolaikinių dvasininkų ar religinių mokytojų? Ar pranašai dabar būtų laikomi psichikos ligoniais?

6.7.1.3. Sandoros istorija Toros panoramoje

1. Kaip Išėjimo iš Egipto istoriją papasakotų Nacionalinė geografija? (chronologinė seka: protėviai, išėjimas, teisėjai, karaliai, pranašai, tremtis

6.7.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.7.2.1. D-o apsireiškimas

1. Kaip Toros istorijose pasireiškia D-vas?
2. Ar lengva tikėti D-vo apsireiškimu šiuolaikiniam žmogui?

6.7.2.2. D-o ir žmogaus dialogas ST

1. Kokie yra maldos pavyzdžiai ST?
2. Kokiomis aplinkybėmis istorijų veikėjai meldėsi D-ui?

6.7.2.3. Judaizmo religijos istorinis kontekstas

1. Kodėl judaizmas tapo “rabinistinis” ir ką tai reiškia?
2. Kuo skiriasi Hilelio ir Šamajaus požiūris į tapimą/buvimą žydu

6.7.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

6.7.3.1. Priedermių vaidmuo

1. Kokia yra priedermių (micvot) klasifikacija?
2. Kaip priedermės lemia žmonių santykius?
3. Ar Toros mokymasis yra didžiausia žydų tautos vertybė?

6.7.3.2. Judaizmas ir kasdienybė

1. Kokia yra kasdienė religinė praktika? (košerinis maistas, rankų plovimas, mezuza, šabato ir švenčių žvakių degimas, drabužiai)

6.7.3.3. Šventės pagal Torą

1. Kokia Jeruzalės šventyklos istorija? (šventykla - žydų dvasinis centras, šventykla ir žydų metų gyvenimo ciklas, pirmojo ir antroji šventykla, šventyklos sugriovimas ir atstatymas, prisiminimas apie sugriautą šventyklą (9 Avo)
2. Kokia Chanukos istorija? (šventės istorija, helenizavimas, Chanukos tradicijos, tradicinė chanukos virtuvė, moters vaidmuo žydų tradicijoje (Chana ir jos sūnūs)

6.7.4. Santykis su visuomene mokymosi turinys

6.7.4.1. Gyvųjų įsipareigojimas
1. Koks požiūris į gyvenimą ir mirtį judaizme?
2. Kokios pagrindinės laidotuvių tradicijos?
3. Kuo jos skiriasi nuo krikščioniškų ir kitų nežydiškų, dabar praktikuojamų Lietuvoje?
6.7.4.2. Bendra maldos samprata
1. Kaip pasiekiama ir kas yra kavana?
2. Kokios būna kasdienės ir švenčių maldos, kaip sudarytas sidūras (maldynas)?
6.7.4.3. Herojiški tikėjimo pavyzdžiai
1. Ar lengva išlikti ištikimam D-vui ribinėse situacijose?
2. Icchako, Jobo, Danieliaus, Jehudos Makabi atvejai.
6.7.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys
6.7.5.1. Monoteizmo atsiradimas
1. Kuo skiriasi monoteizmas nuo politeizmo?
2. Kokios buvo Egipto, Hetitų ir Kanaano politeistinės religijos iki judėjų monoteizmo atsiradimo?
3. Mošė Rabeinu, išėjimas iš Egipto ir Toros gavimas – ką sako Tora ir ką sako archeologai?
6.7.5.2. Monoteistinių religijų skirtumai
1. Vienas ar skirtingi apreiškimai?
2. Kuo skiriasi judaizmas nuo krikščionybės ir islamo požiūriu į pranašystes, mesijiškumą bei istorijos pabaigą?
6.7.5.3. Galuto pradžia
1. Galutas iki 2-os Šventyklos sugriovimo.
2. Aleksandrijos bendruomenė

6.8. Mokymo(si) turinys. 8 klasė
6.8.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys
6.8.1.1. Toros pažinimo pradmenys
1. Koks istorikų ir archeologų požiūris į Toros istorijas?
2. Koks žmogaus santykis su D-vu Toroje? (Tora kaip apreiškimo tekstas, gematrija, D-vo ir žmogaus dialogas)
6.8.1.2. Tora ir istorija
1. Kuo istorijos vadovėlis skiriasi nuo Pranašų literatūros? (Pranašų knygos: Ozėjas, Jirmijahū, Amosas, Ješajahū - istorinių situacijų aiškinimas ir raginimas atsiliepti į D-vo kvietimą).
2. Ką reikštų klausytis ir išgirsti D-vo šiandien? Ar tai įmanoma? Ar mes galime klausytis vienas kito?
6.8.1.3. Sandoros istorija Toros panoramoje
1. Ką Toroje suprasti pažodžiui, o ką ne? (simboliai ir perkeltinė reikšmės, pvz. atpirkimo ožys, Babelio bokštas, Noacho laivas, Sodoma ir Gomora, išmintingas kaip Šlomo, Icchako auka ir avinas)
6.8.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys
6.8.2.1. D-o apsireiškimas
1. Kas atsitinka, kai mirštame?
2. Ar ir mūsų laukia gyvenimas po mirties?
6.8.2.2. D-o ir žmogaus dialogas ST
1. Kuo skiriasi pokalbis su žmogumi ir malda D-ui?
2. Kuo skiriasi judaizmo ir kitų religijų maldos?
6.8.2.3. Monoteizmo religijų santykis
1. Kuo skiriasi judėjų, krikščionių ir musulmonų tikėjimai? (Istorinės aplinkybės, chronologija, asmenybės, tikėjimo turinys ir praktika)
2. Dėl ko kyla religiniai nesutarimas ir kas yra tarp-religinis dialogas?
6.8.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys
6.8.3.1. Priedermių vaidmuo
1. Kas yra Bar ir bat micva (amžius, reikšmė, ceremonija)?
2. Kas yra talit, tfilin? (jų reikšmės, atsiradimo istorijos)

3. Kokie yra žydiški vardai? (vardo jėga, jo įtaka žmogaus gyvenimui, vardo sąsajos su žydų tautos istorija)

6.8.3.2. Judaizmas ir kasdienybė

1. Kokia sinagogos atsiradimo istorija? (sinagogos sandara, žmonės, dirbantys sinagogoje, sinagoga - žydų bendruomenės centras, sinagogos šventumas)

6.8.3.3. Šventės pagal Torą

1. Kokia Tu bi Švat istorija? (žydų tauta ir Erec Israel, septynios augalų rūšys, medžių naujieji metai, šventės tradicijos, Tu bi švat šventė šiuolaikiniame Izraelyje)
2. Kokia Purim istorija? (žydų bendruomenė Persijoje, žydų tautos gyvenimas diasporoje, stebuklai žydų tautos istorijoje, Purim vakar ir šiandien

6.8.4. Santykio su visuomene mokymosi turinys

6.8.4.1. Gyvųjų įsipareigojimas

1. Kaip giminės privalo elgtis per laidotuves ir po jų?
2. Kas yra šiva? (7 dienos po laidotuvių)
3. Kas yra Šlomit? (30 gedulo dienų)
4. Kas yra Kadiš, Jorcrait, Jizkor?

6.8.4.2. Malda ir meditacija

1. Kaip meldėsi Toros patriarchai? (Icchakas, Mozė, Šmuelis, Dovydas, Šlomo)?
2. Malda kaip poezija? (psalmės kaip jausmų ir patirčių išraiška?)

6.8.4.3. Herojiški tikėjimo pavyzdžiai

1. Ar lengva išlikti ištikimam D-vui ribinėse situacijose? Rabinas Elchanan Wasserman.
2. Lietuvos Ger Tsedeko legenda ir realios istorijos.

6.8.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

6.8.5.1. Judaizmo unikalumas

1. Lo Tisa Įsakymo prasmė.
2. Kodėl stabmeldystės draudimas toks svarbus ir ypatingas regiono istorijos kontekste?

6.8.5.2.Judaizmo santykis su kitomis monoteizmo religijomis

1. Judaizmo išlikimo strategijos ne-judaistinėse aplinkose.
2. Ar galima tapti žydu? Kas yra prozelitai?

6.8.5.3. Galutas dabar

1. Izraelio valstybė ir Alija.
2. Amerikų, Europos, Azijos, Afrikos bendruomenės.

6.9. Mokymo(si) turinys. 9 ir I gimnazijos klasė

6.9.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

6.9.1.1. Toros aktualumas

1. Kokie yra esminiai skirtumai ir panašumai tarp Toros ir krikščionių kanono?
2. Ar verta skaityti Torą šiandien? (Kultūrinis paveldas, įtraukianti knyga, tikėjimo šaltinis, maldos būdas)

6.9.1.2. Apreiškimo paveldėtojai

1. Kuo skiriasi Toros užrašytojų ir šiuolaikinė kultūros?
2. Kaip atpažįstami Toros motyvai literatūros ir kitų menų tekstuose?

6.9.1.3. Pakrikęs žmogus

1. Kodėl kenčia nekaltas? (Kančios problema: Jobo knyga)
2. Kur D-as, kai skauda? (Jobo knyga, Holokaustas ir Galut).

6.9.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.9.2.1. D-s ir žmogus

1. Ką reiškia Izraelio išrinktumas?
2. Ar ir kaip D-s kalba su mumis? Pranašo Jonos istorija.
3. Ar mums reikalingi šventumo potyriai ir ar jie įmanomi be santykio su D-vu?

6.9.2.2. Žmogaus pokalbis su Kūrėju

1. Ką reiškia ir ko nereiškia maldos veiksmas?

2. Kaip gyventi be maldų?
6.9.2.3. Pasaulio taisymas: tarpreliginis dialogas
1. Kada ir kodėl kilo pirmieji nesutarimai dėl religijų?
2. Kodėl šiais laikais žmonės priima, keičia arba atsisako savo religijos?
3. Kaip kalbėtis ir bendrauti su skirtingų įsitikinimų, tikėjimo, nuostatų žmonėmis?
6.9.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys
6.9.3.1. Žydų kalendoriaus išmanymas
1. Kokia žydų kalendoriaus struktūra, priesakas pašventinti mėnesį, pranešimas apie mėnesio pradžią, kas gali apie ją pranešti?
2. Kokios simbolinės mėnesių reikšmės?
6.9.3.2. Minėjimai šiandieną
1. Ką reiškia Jeruzalės diena? (Jeruzalės reikšmė žydų gyvenime, Kaip Dovydas užkariavo Jeruzalę, Jeruzalės paminėjimas Toroje)
2. Koks žydų tautos ryšys su savo šalimi? (ryšys tarp priedermių vykdymo ir gyvenimu Izraelyje, žydų tautos grįžimas į Izraelį, Izraelio valstybė šiuolaikiniame pasaulyje)
6.9.3.3. Įvairių kultūrų švenčių tradicijos
1. Kokios aškenazių švenčių tradicijos? (Lietuva, Lenkija, Rusija, Baltarusija, Ukraina, Vokietija)
2. Kokios sefardų švenčių tradicijos? (Ispanija, Prancūzija, Šiaurės Afrika)
3. Kokie skirtumai tarp tradicinių žydų ir karaimų švenčių, ką Lietuvos karaimų bendruomenė švenčia šiais laikais?
6.9.4. Santykio su visuomene mokymosi turinys
6.9.4.1. Judaizmas kasdieną
1. Kokia priedermės švęsti Šabatą atsiradimo istorija? (šabato reikšmė, šabato ryšys su D-u, šabato šventimo įstatymas, Šabato maldos sinagogoje, Avdala - šabato baigimo ceremonija)
2. Ką reiškia "saugoti Šabatą", ką dera daryti per savaitę?
3. Kuo skiriasi draudžiami darbai (melachot) nuo Šabato poilsio?
6.9.4.2. Nuo ortodoksų iki šiuolaikinio judaizmo
1. Kas yra Ortodoksinis judaizmas? (Gaonų laikmetis, Komentarai Tanachui ir Talmudui, Vilniaus Gaonas, Chasidizmas, Chabad judėjimas, Mitnagdim judėjimas)
2. Kas yra chasidizmas, kaip jis atsirado ir koks buvo Vilniaus Gaono požiūris į jį, kaip chasidai gyvena dabar?
6.9.4.3. Raštai.
Steigties istorijos
1. Pirmieji žmonės, Kaino ir Abelio istorija, Babelis, Nojus ir tvanas
2. Juozapas ir broliai
3. Jona ir banginis,
4. Izaoko ir kitų aukos, aukojimo ir pasiaukojimo simbolizmas Toroje
5. Jokūbas ir dvasinis paveldas
6.9.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys
6.9.5.1. Religinių patirčių ir praktikų įvairovė
1. Kuo esminiai senųjų Artimųjų Rytų civilizacijų religinių sistemų raidos bruožai – nuo Gobekli Tepe iki Antrosios Šventyklos?
2. Kokie monoteizmo, politeizmo, katenoteizmo ir autosoteriologinių religijų pasaulio istorijoje esminiai skirtumai?
6.9.5.2. Judaizmas ir menas
1. Judaizmo temos Vilniaus ir krašto menininkų, literatų kūryboje iki Šoa – Mošė Kulbakas, Markas Šagalas, Avromas Suckeveris, Avromas Reizenas
2. Šoa ir menas (Yad Va Shem medžiaga)
6.9.5.3. Žydai Europoje ir LDK
1. Aškenazių ir sefardų galuto istorijos panašumai ir skirtumai
2. Kodėl LDK buvo vadinama *paradisus iudaeiorum*?
3. Ką reiškė įstatymai *de non tolerantibus udaeis*?

4. Kaip pakeitė žydų gyvenimą LDK padalijimai

6.10. Mokymo(si) turinys. 10 ir II gimnazijos klasė

6.10.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

6.10.1.1. Toros aktualumas

1. Kokį vaidmenį ST vaidina sinagogoje? (bendruomeninio ir asmeninio dvasingumo šaltinis)
2. Kodėl mokslininkai domisi ST? (ST tyrinėtojų, istorikų, archeologų, kriptozoologų tyrimai)

6.10.1.2. Apreiškimo paveldėtojai

1. Kaip pritaikyti Toros tekstus savo gyvenime?
2. Kaip suprasti ir kaip naudotis Toros intertekstualumu?

6.10.1.3. Pakrikęs žmogus

1. Ar aš esu savo brolio sargas? (Pavydas, pyktis, kaltė, sąžinė, Kainas ir Abelis)
2. Ar žmonės kada nors pastatys Babelio bokštą? (Puikybės pasekmė, Babelio bokštas)

6.10.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.10.2.1. D-vas ir žmogus

1. Jeigu D-s ateitų į tavo namus? (Abraomo svečiai)
2. Ar visi žmonės jaučia D-o artumą (Šechiną)?
3. Agnostinio gyvenimo orientyrai

6.10.2.2. Žmogaus pokalbis su Kūrėju

1. Ar ir kokius mūsų poreikius išreiškia maldos?
2. Ar turi prasmės maldos ir be chevrut ir kahilut?
3. Kaip skiriasi kavanah ir šiuolaikinės meditacinės praktikos?

6.10.2.3. Pasaulio taisymas: tarpreliginis dialogas

1. Kur gali susitikti skirtingų tikėjimų žmonės? (taikus sugyvenimas, geri darbai, tarnavimas visuomenei ir žmonijos interesams).
2. Kodėl ir kaip rabinai bendrauja su kitų religijų atstovais?
3. Kaip įmanoma nuo priešpriešos, kovos, persekiojimo ateiti iki bendros maldos?

6.10.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

6.10.3.1. Žydų kalendoriaus išmanymas

1. Koks Saulės ir mėnulio kalendorių suderinimas, šiuolaikinis kalendorius - 19 metų ciklas? Pilni ir nepilni mėnesiai.
2. Kas yra Roš Chodeš - mėnesio pradžia? Maldos ir apeigos sinagogoje per Roš Chodeš

6.10.3.2. Minėjimai šiandieną

1. Ką reiškia Holokausto minėjimo diena? (maldos ir tradicijos Holokausto minėjimo dienos, jos ryšys su šventyklos sugriovimu)
2. Ką reiškia Izraelio nepriklausomybės diena? (Izraelis - pasaulinis žydų centras, tradicijos, susijusios su Izraeliu, Izraelio nepriklausomybės minėjimas).
3. Ką reiškia Žuvusių Izraelio karių paminėjimo diena?

6.10.3.3. Įvairių kultūrų švenčių tradicijos

1. Kokie litvakų ir lietuvių tradicijų panašumai ir skirtumai? (maistas, drabužiai, šventės)
2. Ką žydų ir lietuvių kultūros perėmė viena iš kitos?
3. Koks litvakų kultūros santykis su kitomis regiono etninėmis kultūromis?

6.10.4. Santykio su visuomene mokymosi turinys

6.10.4.1. Judaizmas kasdieną

1. Kokie yra žydiški namai? (vaikų auklėjimas, tėvų ir vaikų santykiai, našlės ir našlaičiai)
2. Koks ryšys tarp darbo ir Toros žydų gyvenime? (santykis su mokslu ir darbu, kas gali mokytis Toros, Toros mokymosi įstatymai, tėvo priedermė mokyti sūnaus amato, žydų profesijos)

6.10.4.2. Nuo ortodoksų iki šiuolaikinio judaizmo

1. Kokios yra liberalios judaizmo kryptys? (Žydų švietimas, išėjimas iš geto, reformatoriškos idėjos judaizme, šiuolaikinės liberalios idėjos judaizme)
2. Koks yra šiuolaikinio judaizmo tapatybių spektras?

6.10.4.3. Alegorėzė Tanacho ir Talmudo literatūroje

1. Alegorijos ir karaliaus Šlomo mokymai apie apie žmogaus gyvenimo kelio pasirinkimą, apie laukiančius sunkumus.
2. Teisingas gyvenimo kelias, padedantis palaikyti pasaulyje tvarką giesmių giesmė kaip Pesach ir Šabato liturgija
3. Žmogaus gyvenimo idealas Tehilim, protėvių santykis su gamta, tikėjimas D-u ir žydų tautos tapatybė.

6.10.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

6.10.5.1. Religinių patirčių ir praktikų įvairovė

1. Ką reiškia Karlo Jasperso "ašinio laiko" – didžiųjų universalių religijų atsiradimo – samprata?
2. Pasaulio religijų tradicijos ir reformos, religiniai karai ir apsikeitimas tarp religijų.
3. Tarpreliginis dialogas dabar – kokie dialogo bandymai ir kokios tarpreliginės įtampos dabarties Lietuvoje?

6.10.5.2. Judaizmas ir menas

1. Nobelio laureatai – Isaac Bashevis Singer ir J.D. Salinger
2. Po Šoa kūrę menininkai – Grigorijus Kanovičius, Samuelis Bakas.
3. Frankfurto Mokyklos humanistai.

6.10.5.3. Antisemitizmo raida

1. Antisemitizmo kilmė nuo Antikos, viduramžiais ir pokyčiai Naujaisiais laikais.
2. Šoa priežastys ir nežydų europiečių įsitraukimo motyvai, dalyvavimo spektras, etinės ir teisinės atsakomybės klausimai.
3. Lietuvos Šoa atvejo išskirtinumas

6.11. Mokymo(si) turinys. III gimnazijos klasė

6.11.1. Šventojo Rašto pažinimas

6.11.1.1. Toros aktualumas šiandien

1. Kokią etinę ir kultūrinę reikšmę Tanachas turi šiandien žydų ir pasaulio visuomenėse? (istorinės-kultūrinės, etinės-moralinės savimonės šaltinis daugeliui pasaulio visuomenių)
2. Kaip mokslininkai nagrinėja Tanacha ir Talmudą? (literatūrologijos, istorijos, antropologijos, religijotyros požiūriai)

6.11.1.2. Apreiškimo paveldėtojai

1. Kaip Tanacho turiniai yra naudojami šiuolaikinėse medijose?
2. Kaip deramai, nenuvertinant interpretuoti Tanacho ir Talmudo turinius medijų ir kasdienybės kontekste?

6.11.1.3. Pakrikęs žmogus

1. Altruizmo ir egoistinės agresijos perskyra Tanache (Berešito istorijų etinės pamokos šiandienai)
2. Žmogaus valios ir gebėjimų ribų suvokimas Tanache (etinės žmogaus veiklos ribos nuo Berešito iki Išminties knygų).

6.11.2. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi

6.11.2.1. D-vas ir žmogus

1. Lech Lecha ir Toldot dalių etinės pamokos (Abraomo moralinė ūgtis)
2. D-o artumos (Šechinos) samprata Tanache ir jos reikšmė šiandien.

6.11.2.2. Žmogaus pokalbis su Kūrėju

1. Ar ir kiek maldos padeda šiuolaikiniame, moderniame, technologiniame gyvenime?
2. Ar ir kokie skirtumas yra tarp religijos praktikų ir netikinčiųjų solidarumo?
3. Ar judaizmo religinės praktikos gali praturtinti ir būti naudojamos nežydų, netikinčiųjų gyvenime?

6.11.2.3. Pasaulio taisymas: tarpreliginis dialogas

1. Kaip veiksmingiausia ir saugiausia bendradarbiauti skirtingų įsitikinimų, tikėjimų žmonėms Lietuvoje?
2. Rabinistinio judaizmo vieta šiuolaikinėje Lietuvos kultūroje.

6.11.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimas

6.11.3.1. Žydų kalendoriaus išmanymas

1. Šiuolaikinių kultūrinių ir pilietinių švenčių Lietuvoje skirtumai ir panašumai su žydų kalendorinėmis šventėmis.

2. Izraelio pilietinės ir religinės šventės bei jų praktiką šiandien.

6.11.3.2. Minėjimai šiandieną

1. Kaip galime kitiems paaiškinti Holokausto minėjimo dienos reikšmę? (Holokausto istorijos reikšmė dabarties Lietuvos visuomenei)
2. Kaip minėti Izraelio nepriklausomybės dieną Lietuvoje, kuo litvakų bendruomenė prisidėjo prie Izraelio sukūrimo?
3. Kaip minėti Žuvusių Izraelio karių paminėjimo dieną Lietuvoje ir kuo ji panaši, persipina su Lietuvos pilietinėmis šventėmis?

6.11.3.3. Įvairių kultūrų švenčių tradicijos

1. Kokios mažesnių Lietuvos etnosų – karaimų, totorių, lenkų, baltarusių – švenčių tradicijos? (maistas, drabužiai, apeigos)
2. Kuo litvakų kultūra skiriasi ir kaip susisiekia su karaimų bendruomenės kultūra Lietuvoje?

6.11.4. Santykio su visuomene mokymosi turinys

6.11.4.1. Judaizmas kasdieną

1. Konfliktai tarp bendraamžių ir tarp kartų – kaip juos spręsti padeda judaizmo tradicija?
2. Požiūris į gyvenimo sėkmes ir nesėkmes judaizme – kaip neprarasti atkaklumo ir vilties? (Tehilim, Koheleto. Jobo ir Patarlių knygos).

6.11.4.2. Nuo ortodoksų iki šiuolaikinio judaizmo

1. Kaip Galuto sąlygomis gyvena ir kokia etika vadovaujasi nereligingi žydai?
2. Kokios ir dėl ko išlieka vertybinės įtampos tarp religingų ir nereligingų žydų Izraelyje, Diasporoje?

6.11.4.3. Alegorėzė Tanacho ir Talmudo literatūroje

1. PARDES metodo naudojimas Tanacho ir Talmudo alegorijoms perprasti.
2. Pranašo Jonos istorija kaip universali žmogaus pasirinkimų ir vidinių konfliktų gyvenime alegorija – atvejo analizė.

6.11.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

6.11.5.1. Religinių patirčių ir praktikų įvairovė

1. Izraelio ir Lietuvos istorijų sąsajos Tanacho ir Talmudo perspektyvoje – kolektyvinių kančių ir išlikimo motyvai.
2. Kaip judaizmas gali padėti pagydyti kolektyvinės atminties žaizdas Lietuvoje (istorijos aukų vaidmens įveika).

6.11.5.2. Judaizmas ir menas

1. Šiuolaikiniai žydų rašytojai ir menininkai kaip universalaus humanizmo pavyzdžiai.
2. Šiuolaikiniai Izraelio ir Diasporos inovacijų kūrėjai kaip naujų visuomenės gyvenimo technologijų lyderiai.
3. Šiuolaikinis judaizmas ir nereliginis žydiškumas kaip miesto kultūra.

6.11.5.3. Antisemitizmo raida

1. Antisemitizmo pavidalai ir atvejai šios dienos pasaulyje ir Lietuvoje.
2. Lietuvos Šoa atminties suderinimas su lietuvių ir kitų tautinių bendrijų istorijos pasakojimais.

6.12. Mokymo(si) turinys. IV gimnazijos klasė

6.12.1. Šventojo Rašto pažinimas

6.12.1.1. Toros aktualumas šiandien

1. Judaizmas ir žydai ateities vizijose – mokslinės fantastikos literatūros apžvalga.
2. Rabinistinio judaizmo ilgalaikis indėlis į žmonijos etinę-moralinę išminties tradiciją, kas yra universalios reikšmės?

6.12.1.2. Apreiškimo paveldėtojai

1. Kaip komunikuoti Tanacho ir Talmudo išminti šiuolaikinių medijų pagalba?
2. Kaip jūs mokytumėte Tanacho ir Talmudo pagrindinių mokymų savo vaikus?

6.12.1.3. Pakrikęs žmogus

1. Altruizmo ir egoistinės agresijos perskyra Tanache (Berešito istorijų etinės pamokos šiandienai – kartojimas)

2. Tanachas, Talmudas ir pasaulio perkaitimas – judaizmo mokymai ekologinėje perspektyvoje (Noacho istorija).

6.12.2. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi

6.12.2.1. D-vas ir žmogus

1. Pasitikėjimas kitais kaip kitų priėmimas ir altruistinis bendradarbiavimas (Juozapo istorija)
2. Kaip keičiasi santykis su D-vu šiandienos visuomenėse ir kokios monoteizmo perspektyvos įžvelgiamoje ateityje?

6.12.2.2. Žmogaus pokalbis su Kūrėju

1. Kuo maldingumo praktika skiriasi nuo šiuolaikinės populiariosios psichologijos?
2. Postreliginės visuomenės ir būdai būti religingiems arba etiškiems gyvenant jose.

6.12.2.3. Pasaulio taisymas: tarpreliginis dialogas

1. Izraelio ir Lietuvos socialiniai entrepreneriai ir inovatoriai – kokie projektai padeda įveikti visuomenių gyvenimo sunkumus?
2. Kaip įsivaizduotume geresnę Lietuvos ateities istoriją visoms Lietuvos tautoms?

6.12.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimas

6.12.3.1. Žydų kalendoriaus išmanymas

1. Ar ir kokių naujų švenčių reikėtų Lietuvoje, kaip judaizmo tradicija galėtų būti labiau integruota į Lietuvos švenčių kalendorių?
2. Judaizmo kalendorinių švenčių palikimas Europos istorijoje ir dabartyje.

6.12.3.2. Minėjimai šiandieną

1. Kaip minėti gausias Šoa atminties progas Lietuvoje taip, kad tai didintų visuomenės etinė atsakomybę ir jautrumą?
2. Kokią Izraelio pilietinių ir religinių švenčių patirtį galėtų perimti Lietuva?

6.12.3.3. Įvairių kultūrų švenčių tradicijos

1. W.James'o ir R.Otto aiškinimai, dėl ko bet kuri visuomenė turi šventumo bei ritualų praktikas?
2. Koks galėtų būti multikultūrinės Lietuvos švenčių kalendorius?

6.12.4. Santykio su visuomene mokymosi turinys

6.12.4.1. Judaizmas kasdieną

1. Baimės ir pykčio įveika bei pakeitimas atjauta bei bendradarbiavimu judaizme.
2. Pagalba kitiems kaip svarbiausia modalinė ūgties sąlyga I.Salanterio Musar sistemoje.

6.12.4.2. Nuo ortodoksų iki šiuolaikinio judaizmo

1. Chasidizmo inovacijos ir iššūkiai ortodoksiniam rabinizmui.
2. Žydiško ateizmo ir Apšvietos tradicijos bei perspektyvos šiandien.

6.12.4.3. Alegorėzė Tanacho ir Talmudo literatūroje

1. Kaip ir kokiomis progomis aš interpretuočiau mano pasirinktas šventraščių alegorijas? (Tanacho istorijų kartojimas)
2. Kaip aš norėčiau pakeisti alegorines Tanacho istorijas dabarties sąlygomis (Berešito istorijos, pvz. Icchako aukojimas).

6.12.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

6.12.5.1. Religinių patirčių ir praktikų įvairovė

1. Rytų ir Vakarų religijų populiarioji perskyra šiuolaikinėje savipagalbos rinkoje ir judaizmui tenkantis vaidmuo ten.
2. Religingumo ir jo įvairovės likimas globalėjančiame pasaulyje.

6.12.5.2. Judaizmas ir menas

1. Modernus Izraelio menas ir kinematografija bei judaizmo motyvai jame.
2. Žydai ir judaizmas populiarioje pasaulio literatūroje nuo mangos ar komiksų iki elektroninių žaidimų.

6.12.5.3. Antisemitizmo raida

1. Ar antisemitizmas išliks ateities Lietuvoje, Europoje, pasaulyje?
2. Ar ir kaip įmanomos visuomenės be ženklios vienas kito diskriminacijos?

7. Pasiekimų vertinimas

Judėjų tikybos mokymosi pasiekimai vertinami ir fiksuojami mokyklos nustatyta tvarka. Vertinant dorinio ugdymo mokymosi rezultatus, svarbu susitarti dėl aiškių vertinimo kriterijų, jie turi būti žinomi ir mokiniams, ir jų tėvams. Kriterijai turėtų būti vienodi vertinant abiejų dalykų – tiek etikos, tiek tikybos – mokymosi rezultatus, atitinkantys programoje aprašytus pasiekimų lygius kiekvienam koncentrui. Pasiekimų lygių požymiai aprašyti išskiriant keturis pasiekimų lygius: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų vertinimu pažymiais: slenkstinis lygis (I) – 4, patenkinamas lygis (II) – 5-6, pagrindinis lygis (III) – 7-8, aukštesnysis lygis (IV) – 9-10. Vertinama tik tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokinys. Būtina gerbti mokinio pasaulėžiūrinį apsisprendimą, nuomonių įvairovę, tai neturėtų būti sudedamoji vertinimo dalis.

Rekomenduojama judėjų tikybos pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais: pažymiais, „įskaityta“, „neįskaityta“, „padarė pažangą“, kaupiamuoju vertinimu, pažangos stebėjimo ir vertinimo aplanku ir pan. Pradinio ugdymo klasėse naudojami pasiekimų aprašai, mokyklos sprendimu jie gali būti naudojami ir vyresnėse klasėse.

Jjudėjų tikybos ugdymo pamokose labai svarbus formuojamasis ugdomasis vertinimas, kai ugdymo(si) procese teikiamas abipusis atsakas, grįžtamasis ryšys, padedantis mokiniui gerinti mokymą(si), planuoti savo veiklas ir siekinius. Taikomas įsivertinimas padeda apmąstyti mokymosi procesą ir numatyti tolimesnius žingsnius. Jis gali būti naudojamas užduoties, pamokos pabaigoje, taip pat baigus tam tikrą temą arba apibendrinant vienai pasiekimų sričiai priklausančias temas.
Diagnostinis vertinimas atliekamas pradedant ar baigus tam tikrą mokymosi temą ar periodą. Apibendrinamasis sumuojamasis vertinimas – formaliai patvirtinti mokinio ugdymosi rezultatai, baigus programą, kursą, modulį ar kitą mokymosi etapą. Pateikiant užduotis mokiniams, turėtų būti paaiškinama, ką reikia atlikti, kaip bus vertinamas darbas, ką reiškia užduotį atlikti gerai ir kokie yra vertinimo kriterijai.
Mokinių pasiekimų vertinimas ir stebima pažanga yra komunikuojama tėvams mokyklos nustatyta tvarka. Mokinių dorinio ugdymo pasiekimai viešai tarpusavyje nelyginami, vertinimo informacija mokiniams ir tėvams pateikiama individualiai.
Bendra pasiekimų vertinimo strategija – įskaitomis (trys įskaitos būtinos užbaigti vieną semestrą).
Aprašant mokiniui bei jo/jos tėvams pasiekimų lygių požymius naudojamos šios gebėjimų augimą rodančios skalės ir sąvokos:

- mąstymo, samprotavimo ir elgsenos savarankiškumo:
  - padedamas – užduotis atlieka atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, procesą organizuoja ir dalyvaujant/stebint mokytojui;
  - konsultuodamasis – mokinys užduotis atlieka pasitardamas su kitais, tikslingai klausdamas ar prašydamas patarimų;
  - savarankiškai – mokinys užduotis atlieka autonomiškai, pateikdamas rezultatus mokytojui;
  - solidariai – atlikęs savarankiškai užduotis mokinys konsultuoja ir bendradarbiauja savo iniciatyva su bendraklasiais, pristatydamas tam tinkamu laiku bendradarbiavimo rezultatus mokytojui ir klasei.
- Mąstymo ir samprotavimo sudėtingumo:
  - pagrindiniu lygmeniu – mokinys gaudosi esminėse sąvokose, gali minimaliai jas paaiškinti, susieti su savo patirtimi.
  - sąsajų sudėtingumo – mokinys geba sieti aptariamas sąvokas tarpusavyje ir paaiškinti jų sąryšius, pateikti skaidrinančių kasdienio gyvenimo pavyzdžių.
  - sisteminio sudėtingumo – mokinys geba rišliai susisteminti nagrinėjamą sąvokų visumą į bendrą temos aiškinamąją perspektyvą, paaiškinti kasdienio gyvenimo pavydžius.
  - tarp-kontekstualaus sudėtingumo – mokinys geba susieti svarstomą dalyko temą su kitomis, palyginti skirtingų kontekstų sąvokas ir perspektyvas, atvejus ar pavyzdžius.
- Mąstymo, samprotavimo bei elgsenos empatiškumo, rosocialumo:
  - slenkstinis lygmuo – mokinys skiria savo ir kitų emocines reakcijas temos klausimais ar pavyzdžių atžvilgiu, gali jas minimaliai nusakyti, geba skirti individualius ir socialius užduočių kontekstus;
  - patenkinamas lygmuo – mokinys atspindi, t. y. proaktyviai įvardija, aptaria ir patvirtina savo ir kitų afektines reakcijas, geba sieti jas su individualiais ir grupiniais veiklos motyvais;
  - pagrindinis lygmuo – mokinys atjaučia, t. y. pademonstruoja neperdėtą įsijautimą bei ‘jausmą kartu’ kitų

mokinių išgyvenimų atžvilgiu bei priima ir patvirtina kitų įsijautimą, užbrėžia ribas perdėtoms ar žalingoms savo ir kitų reakcijoms, motyvuotai bendradabiauja su bendraklasiais atliekant užduotis;

- aukštesnysis lygmuo – mokinys geba ne tik išskirti, atspindėti ir atjausti savo ir kitų afektines reakcijas bei įžvelgti ir konstruktyviai, racionaliai aptarti savo ir kitų laikysenas, požiūrius, patirtis gyvenime, pasiūlyti solidaraus, bendro veiksmo iniciatyvų, padeda jas struktūruoti ir įgyvendinti pasiūlius kitiems.

7.1. Pasiekimų vertinimas pradiniame ugdyme

Mokinių žinios ir įgyti gebėjimai vertinami apibendrinta įskaita, žinių ir gebėjimų raida aptariama su mokiniais ir tėvais deskriptyviai ir konsultatyviai (aptariant kylančius klausimus ir rekomenduojant).

7.2. Pasiekimų vertinimas pagrindiniame ir viduriniame ugdyme

Tiek slenkstinis, tiek vidutiniai ar aukštesnysis lygiai vertinami trijų įskaitų per semestrą (prireikus komentuojant ir rekomenduojant mokinių bei jo tėvams mokinio žinių lygį, galimybes, priedermes) būdu.

8. Pasiekimų lygių požymiai

8.1. Pasiekimų lygių požymiai. 1–2 klasės

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
A. Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida			
A1.1. Suvokia žodžio ‘Tora’ bendrą reikšmę ir išskirtinę svarbą.	A1.2. Geba paaiškinti, kuo Tora skiriasi nuo kitų knygų.	A1.3. Žino ir geba įvardinti, kas laikomas Toros šaltiniu ir kas perdavė Torą žydams.	A1.4. Geba trumpai ir struktūruotai nusakyti svarbiausius rašytinės Toros gavimo įvykius.
A2..1 Geba nusakyti, kuo Tora yra svarbi žydams.	A2.2. Žino, kokiais veiksmais galima gerbti Toros tekstą.	A2.3. Išmano Toros teksto sakralumo požymius.	A2.4. Pateikia klausimus bendraklasiams dėl Toros šventumo ir išskirtinumo požymių.
A3.1. Žino ir gali įvardinti žydų pareigą skaityti ir mokytis Toros.	A3.2. Žino, kuo žydų tradicinė apranga ir pagrindiniai papročiai skiriasi nuo ne žydų.	A3.3. Žino ir gali įvardinti, kuo žydų maldos ir maldos namai pirmiausiai skiriasi nuo kitų.	A3.4. Gali atsakyti į klausimą sau ir kitiems bendraklasiams, kas yra 10 D-vo įsakymų ir 613 micvot.
B. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi			
B1.1. Supranta D-vo kaip Kūrėjo vaidmenį Pradžios knygos (Kūrimo) istorijoje	B1.2. Gali įvardinti, kas nutiko pirmajai žmonių porai ir to bendrą reikšmę mums visiems	B1.3. Geba įvardinti ir supranta D-vo bendravimo su žmonėmis pagrindinius būdus.	B1.4. Geba įvardinti ir suprasti bendrą žmonių gyvenimo uždavinį pagal Torą (pasaulio pataisa).
B2.1. Suvokia D-vo balso klausymosi svarbą judaizme.	B2.2. Geba įvardinti pagrindinius D-vo bendravimo su žydais atvejus.	B2.3. Žino pagrindinį būdą atsakyti į D-vo kreipimąsi judaizme (tšuva).	B2.4. Žino pagrindinius veiksmus per Jom Kipūr ir suvokia jų reikšmę.
B3.1. geba įvardinti savo ir kitų klasėje skirtumus ir panašumus	B3.2. geba suprasti ir žino, kas yra pagarba skirtingam ir svetimam	B3.3. geba įvardinti bendraklasių gabumus, talentus, duoti teigiamą pripažinimą (pagirti).	B.3.4. suvokia ir supranta gyvenimo kaip etinio darbo (avodah) ir tako (derech) sąvokas.
C. Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas			
C1.1. Žino ir gali paaiškinti, kas yra žydų kalendorius, kelinti dabar metai.	C1.2. Žino, kuo judėjų kalendorius skiriasi nuo Grigaliaus kalendoriaus.	C1.3. Įvardija pagrindines žydų kalendoriaus šventes.	C1.4. Moka pasakyti pagrindinių švenčių maldas.
C2.1. Žino, kokiomis kalbomis kalba pasaulio žydai.	C2.2 Žino, kokiomis kalbomis kalba ir meldžiasi žydai Lietuvoje.	C2.3. Žino pagrindines su šventėmis susijusias dainas, patiekalus.	C2.4. Žino žydų bendruomenių geografinę įvairovę.
C3.1. Žino kada ir kaip švenčiami žydų Naujieji metai.	C3.2. Žino pagrindinių žydų švenčių pavadinimus, kokį metų laiką jos švenčiamos.	C3.3 .Geba paaiškinti švenčių ryšį su metų laikais.	C3.4. Kūrybiškai pristato pagrindines. šventes ir su jomis susijusius ritualus.
D. Santykis su visuomene			

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
D1.1. Moka apibūdinti gerą ir blogą darbą.	D1.2. Žino, kaip per Jom Kipur šventę reikia prašyti atleidimo.	D1.3. Žino, kokie geri darbai daromi per žydiškas šventes.	D1.4. Įvardija, kas yra Cdaka, kodėl ji yra svarbi žydams.
D2.1. Žino, kaip reikia elgtis Sinagogoje.	D2.2. Žino, kur Sinagogoje meldžiasi vyrai, o kur – moterys.	D2.3 Žino, kur Sinagogoje laikoma Tora, kaip vadinamas asmuo, giedantis Toros giesmes.	D2.4. Suvokia Sinagogos šventumą, jos prasmę judėjų religijoje.
D3.1. Geba apibūdinti šeimos instituciją ir jos svarbą žmogui.	D3.2 .Suvokia savo atsakomybę prieš šeimos narius.	D3.3 Žino, kokias pareigas šeimoje atlieka tėvas, kokias motina, kokias vaikai.	D3.4. Kūrybiškai, naudodamas įvairias komunikavimo formas, pristato savo šeimą žydiškų švenčių kontekste.
E. Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija			
E1.1. Žino pagrindinių švenčių herojus.	E1.2. Žino, kur vyko istoriniai švenčių įvykiai.	E1.3. Žino pagrindinių švenčių herojų charakterio bruožus, turėjusius įtakos istoriniams įvykiams.	E1.4. Kūrybiškai pateikia pagrindinius šventėmis susijusius istorinius faktus.
E2.1. Geba parodyti žemėlapyje Izraelį, jį supančia valstybes, jūras, sostinę.	E2.2. Žino, kokios tautos gyvena Izraelyje.	E2.3. Apibūdina Izraelyje gyvenančių tautų kalbas, maldos namus.	E2.4. Geba kūrybiškai pristatyti Izraelio geografiją, florą, fauną.
E3.1. Geba papasakoti, ką D-as sukūrė kiekvieną pasaulio sukūrimo dieną.	E3.2. Paaiškina, ką D-as veikė septintą dieną ir kaip tai susiję su šiuolaikinėmis tradicijomis.	E3.3. Geba paaiškinti, kuo skiriasi mokslinės ir religinės pasaulio sukūrimo istorijos	E3.4. Įvardija argumentus, kodėl tikėjimas mokslui neprieštarauja.

8.2. Pasiekimų lygių požymiai. 3–4 klasės

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
A. Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida			
A1.1. Įvardija, kuo Tora ypatinga.	A1.2. Įvardina kokios Toros būna (ritiniai, knygos).	A1.3. Apibūdina Toros užrašymo būdus ir paaiškina panašumus ir skirtumus.	A1.4. Nusako pagrindinius Toros perdavimo etapus nuo sakytinės tradicijos iki rašytinio teksto.
A2.1. Žino, kad Tora skaitoma pagal nuorodą, kurią sudaro knygos pavadinimas, skyrius ir eilutė/eilutės.	A2.2. Pagal nuorodas suranda ir perskaito pateiktas Toros ištraukas.	A2.3. Padedamas paaiškina, kaip nurodyta Toros ištrauka siejasi su gyvenimu.	A2.4. Užrašo Toros ištraukos nuorodą.
A3.1. Įvardina bent dviejų tikėjimo protėvių istorijų pagrindinius veikėjus ir įvykius.	A3.2. Papasakoja tikėjimo protėvių istorijas.	A3.3. Pristato tikėjimo protėvių istorijas.	A3.4 .Sukuria pasirinkto protėvio portretą arba jo istorijos siužetą.
B. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi			
B1.1. Nusako, kaip ir kokios gyvos būtybės buvo sukurtos.	B1.2. Geba paaiškinti, kuo D-vas skiriasi nuo žmonių	B1.3. Išskiria Dieviškumo bruožus	B1.4. Geba kūrybiškai pristatyti D-o sukurtą pasaulį.
B2.1. Geba pasakyti Šabato maldas.	B2.2. Nusako asmeninės ir bendruomeninės maldos skirtumus.	B2.3. Nurodo, kas yra minjanas ir kokia jo paskirtis.	B2.4. Įvardija argumentus, kodėl malda vienija.
B.3.1. Žino, kas yra dekalogas.	B3.2. Įvardija priežastis, kodėl žmonės laikosi 10 D-o įstatymų.	B3.3. Geba paaiškinti, kodėl sunku laikytis 10 D-o įstatymų.	B3.4 .Kūrybiškai pristato kaip kasdieniniame gyvenime naudoja Dekalogo įstatymus.
C. Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas.			
C1.1. Moka užrašyti datą pagal judėjų kalendorių.	C1.2. Paaiškina, kuo skiriasi monoteistinės ir politeistinės religijos.	C1.3. Geba palyginti judėjų, krikščionių, musulmonų metų skaičiavimo pradžią.	C1.4. Paaiškina judėjų, krikščionių, musulmonų kalendoriaus sandaros panašumus ir skirtumus.
C2.1. Įvardina, kas yra micva.	C2.2. Paaiškina, ar visi žmonės privalo vykdyti micvot.	C2.3. Geba paaiškinti kas yra gematrija ir ja naudotis.	C2.4. Geba paaiškinti judaizme naudojamus terminus ir jų prasmę.
C3.1. Žino, kokios apeigos vykdomos per pagrindines žydų šventes.	C3.2. Skiria šabato (apeigas, maldas) nuo kitų švenčių.	C3.3. Suvokia ir geba paaiškinti per šventes vykdomų apeigų prasmę.	C3.4. Kūrybiškai pristato, kaip namie švenčia pagrindines šventes.
D. Santykis su visuomene			

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
D1.1. Paaiškina, kuo skiriasi visų religijų maldos namai	D1.2. Paaiškina, kokie yra skirtingų religijų šventikai.	D1.3. Paaiškina, kuo skiriasi elgesys skirtingų religijų šventyklose, ir su kuo jis susijęs.	D1.4. Suvokia, kas žydo gyvenime yra atsakomybė prieš Kūrėją ir prieš kitus žmones.
D2.1. Paaiškina, kaip ir kodėl reikia elgtis Sinagogoje.	D2.2 .Paaiškina, kas gali būti žydų šventykla, ir kodėl negalima atstatyti Trečiosios šventyklos.	D2.3. Paaiškina, kaip Tora pagerbiama pamaldų metu.	D2.4. Paaiškina Toros svarbą asmeniui ir visai tautai.
D3.1. Paaiškina, kuo skiriasi judėjų šeimos nuo kitų religijų šeimų?	D3.2. Įvardija kokius vaidmenis šeimose užima tėvas ir motina.	D3.3. Remiantis savo šeimos pavyzdžiu paaiškina, kaip išreiškiama pagarba šeimos nariams.	D3.4. Kūrybiškai, naudodamas įvairias komunikavimo priemones, pristato kaip konstruktyviai šeimose gali būti sprendžiami konfliktai.
E. Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija			
E1.1. Įvardija kuo Toros istorijos skiriasi nuo mokslo.	E1.2. Paaiškina, dėl ko ir kaip radosi modernus mokslas ir Apšvieta.	E1.3. Paaiškina, ko mokė ir kaip gyveno Vilniaus Gaonas.	E1.4. Paaiškina, dėl ko B. Spinoza buvo išmestas iš žydų bendruomenės ir ką tai reiškia dabar.
E2.1. Žino ir gali pavaizduoti žydų tautos simbolius.	E2.2. Žino žydų tautos simbolių reikšmę.	E2.3. Žino žydų tautos simbolių atsiradimo istoriją.	E2.4. Geba palyginti žydų ir kitų tautų simbolius ir jų reikšmę.
E3.1. Įvardija senąsias žydų istorijos asmenybes – patriarchus ir pranašus.	E3.2 .Įvardija žydų Karalius ir reformatorius ir jų reikšmę žydų istorijai.	E.3.3. Įvardija, Garsius išminčius ir rabinus, žino jų indėlį judaizmui.	E3.4 .Įvardija istorines žydų asmenybes ir jų indėlį žydų kultūrai.

8.3. Pasiekimų lygių požymiai. 5–6 klasės

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
A. Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida			
A1.1. Paaiškina sąvoką „Tora“	A1.2. Geba skirti Toros literatūrą nuo nereliginių ir mokslinių tekstų.	A1.3. Paaiškina, kodėl Tora kasmet skaitoma iš naujo.	A1.4. Kūrybiškai pristato, kuo skiriasi Alachas, Biblija ir Koranas.
A2.1. Nurodo, kad Tora yra svarbus kultūrinis paveldas.	A2.2. Nurodytuose tekstuose atpažįsta pamokančias istorijas.	A2.3 Paaiškina, kuo Toros kultūrinis paveldas yra svarbus. Toroje randa pamokančius pavyzdžius ir juos paaiškina.	A2.4. Toros pamokymus sieja su gyvenimu ir asmenine patirtimi, juos interpretuoja kaip literatūros ir kaip tikėjimo tekstus.

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
A3.1 Nurodo, kuo ypatingi buvo Abraomas ir Mozė.	A3.2 Paaiškina Mozės ir Abraomo misijas.	A3.3. Interpretuoja ir aiškina, kodėl būtent Mozė buvo pasirinktas vykdyti misiją.	A3.4. Kūrybiškai pristato Abraomo ir Mozės dialogą.
B. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi			
B1.1. Nurodo, kuo ypatingas judaizmo D-vas.	B1.2. Paaiškina kaip D-vas save pristato.	B1.3. Geba diskutuoti klausimu – ar D–as prisiima atsakomybę už savo tautą	B1.4. Paaiškina koks šiuolaikinio mokslo ir netikinčių žmonių (ateistų, agnostikų) požiūris į D–vą ir religijas.
B2.1. Padedamas nurodo Dievo trejybiškumą, išvardija Švenčiausios Trejybės asmenis.	B2.2. Geba diskutuoti tema „Kada žmonės kreipiasi į D-vą.“	B2.3. Paaiškina, kokia kolektyvinės maldos prasmė.	B2.4..Analizuoja savo asmeninį požiūrį į D-vą ir savo santykį su malda.
B3.1. Įvardija pagrindines didžiąsias pasaulio religijas.	B3.2. Įvardija pagrindinių didžiųjų pasaulio religijų simboliką.	B3.3. Analizuoja kodėl yra daug religijų.	B.3.4. Kūrybiškai pateikia didžiųjų pasaulio religijų pagrindinius principu, panašumus ir skirtumus.
C. Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas.			
C1.1. Paaiškina judėjų kalendoriaus ypatumus.	C1.2. Apibūdina rudens ir pavasario šventes	C1. Apibūdina rudens ir pavasario šventes, jų sąsajas su kalendoriumi	C1.4. Kūrybiškai pristato judėjų kalendoriaus sandaros ypatumus, skirtumus nuo Grigaliaus kalendoriaus
C2.1. Nurodo esminius rudens ir pavasario švenčių istorinio konteksto faktus.	C2.2. Paaiškina rudens ir pavasario švenčių istorinį kontekstą.	C2.3. Apibūdina svarbiausius švenčių įvykius, turėjusius įtakos tolimesnei judėjų istorijai.	C2.4. Palygina ir kūrybiškai pristato švenčių. istorinius kontekstus
C3.1. Išvardina rudens ir pavasario švenčių šventimo simbolius ir ženklus.	C3.2. Paaiškina švenčių ryšį su Adomo ir Ievos susikūrimu.	C3.3. Atpažįsta ir geba diskutuoti laisvės tema šventėse.	C3.4. Kūrybiškai perteikia laisvės temą
D. Santykis su visuomene			
D1.1. Žino pagrindines tradicijas, susijusias su vaiko gimimu.	D2.2. Nurodo tradicijų, susijusių su vaiko gimimu, atsiradimo istoriją.	D1.3. Nurodo tradicijų, susijusių su vaiko gimimu, prasmę.	D1.4. Palygina judėjų ir krikščionių tradicijas, susijusias su vaiko gimimu.
D2.1. Nurodo, kokia tradicinė žydų šeima.	D2.2. Nurodo, kokie yra šeimos sukūrimo įstatymai pagal judėjų tradicijas.	D2.3. Paaiškina nuo ko žmones saugo D-vo įstatymai.	D2.4. Diskutuoja asmens ir bendrijų laisvos valios bei normų paisymo klausimais.
D3.1. Išvardija 10 Dievo įsakymų.	D3.2. Pateikia pavyzdžius, kaip sąžinė sąlygoja žmogaus apsisprendimus.	D3.3. Remdamasis Dekalogu svarsto asmeninius veiksmus.	D3.4. Pasirinktais būdais parodo, kuo yra aktualus Dekalogas.
E. Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija			

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
E1.1. Įvardija kuo išsiskiria žydų religinės tradicijos.	E1.2. Geba nupasakoti esminius Judaizmo raidos etapus.	E1.3. Įvardija judaizmo svarbą žydams.	E1.4. Diskutuoja kokius poreikius gali patenkinti religija.
E2.1. Nurodo pagrindinius Izraelio simbolius	E2..2 Geba paaiškinti pagrindinių simbolių susikūrimo istorijas	E2.3. Geba paaiškinti pagrindinių simbolių reikšmes.	E2.4. Lygina Lietuvos ir Izraelio simbolius ir jų reikšmę.
E3..1 Geba nupasakoti Pradžios knygos ir patriarchų istorijų siužetus.	E3.2. Geba paaiškinti, kuo šios istorijos skiriasi nuo kitų Bronzos / Geležies amžiaus Artimųjų Rytų kultūrų.	E3.3 Paaiškina, kokias istorijas gali paaiškinti mokslininkai.	E3.4. Kūrybiškai pateikia pradžios knygos istorinius momentus.

8.4. Pasiekimų lygių požymiai. 7–8 klasės

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
A. Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida			
A1.1. Žino, kad yra Senasis ir Naujasis Testamentai.	A1.2. Paaiškina, kuo reikšmingas Senasis ir Naujasis Testamentai, kuo Tora reikšminga ne tik žydams.	A1.3. Pasirinktuose Toros tekstuose paaiškina žodines ir dvasines prasmes. Atpažįsta Toroje esančią istorinę konteksto kalbą.	A1.4. Pasirinktuose Toros tekstuose paaiškina žodines ir dvasines prasmes, jas interpretuoja istoriniame kontekste. Paaiškina, kaip Torą tyrinėja empiriniai mokslai ir teologija.
A2.1. Tekste atpažįsta geografines vietoves, kuriose vystėsi biblinis pasakojimas.	A2.2. Atpažįsta sąsajas tarp biblinių ir istorinių įvykių, vietovių ir aplinkybių.	A2.3. Gretina istorinius ir biblinius įvykius, žino jų geografinį ir istorinį kontekstą.	A2.4. Atpažįsta istoriniuose įvykiuose Dievo veikimą.
A3.1. Toros naratyvų pagalba gali paaiškinti Šventyklos sugriovimo ir Galuto įvykius.	A3.2 Chronologinėje Toros juostoje suranda ir apibūdina svarbiausius įvykius.	A3.3. Toros pasakojimus gretina su Toros chronologine juosta.	A3.4. Kūrybiškai interpretuoja ir pristato pasirinktą Toros istorijos laikotarpį, jį iliustruoja to laikotarpio bibliniais tekstais ir simboliais.
B. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi			
B1.1. Geba paprastomis kategorijomis apibūdinti mirties sąvoką.	B1.2. Ieško atsakymų į pagrindinius mirties ir pomirtinio gyvenimo klausimus.	B1.3. Atsakymus į pomirtinio gyvenimo klausimus sieja su asmeniniu gyvenimu.	B1.4. Geba palyginti pomirtinio gyvenimo suvokimą judaizme ir kitose religijose.
B2.1. Geba įvardinti maldos D-ui pavyzdžius Toroje.	B2.2. Geba įvardinti kokiomis aplinkybėmis Toros istorijų veikėjai meldėsi D-ui.	B2.3. Komentuoja kuo skiriasi pokalbis su žmogumi nuo maldos.	B2.4. Geba palyginti judaizmo ir kitų religijų maldas

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
B3.1. Geba paaiškinti, kuo skiriasi judėjų, krikščionių, musulmonų tikėjimai.	B3.2. Geba paaiškinti, kas yra tarpreliginis dialogas.	B3.3. Geba palyginti įvairias judaizmo mokyklas.	B3.4. Analizuoja nesutarimo tarp religijų klausimą.
C. Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas.			
C1.1. Išvardina apeigas, susijusias su pilnametyste, su malda sinagogoje.	C1.2. Paaiškina apeigų, susijusių su pilnametyste, su malda sinagogoje prasmę	C1.3. Paaiškina, žydiškų vardų suteikimo reikšmes ir prasmes.	C1.4 .Kūrybiškai pristato savo vardą, jo atsiradimo istoriją.
C2.1. Paaiškina, kas yra Sinagoga.	C2.2. Žino Sinagogos atsiradimo istoriją.	C2.3. Paaiškina Sinagogos sandarą, joje dirbančius žmones ir jų pareigas.	C2.4. Geba paaiškinti ir analizuoti kasdienę religinę praktiką – (košerinis maistas, rankų plovimas, mezuza, šabato ir švenčių žvakių degimas, drabužiai).
C3.1. Geba papasakoti žydams švenčiausios vietos Jeruzalėje istoriją.	C3.2 Geba paaiškinti žydams švenčiausios vietos Jeruzalėje reikšmę žydų tautai.	C3.3. Geba paaiškinti švenčių, susijusių su šventyklomis ir jų sugriovimu, istoriją.	C3.4. Analizuoja kokią reikšmę šventyklos liekanos turi žydams šiandieną.
D. Santykis su visuomene			
D1.1. Geba nusakyti, kokie yra žydų laidojimo ritualai.	D1.2. Geba nurodyti skirtumus tarp skirtingų religijų laidojimo ritualų.	D1.3. Geba paaiškinti, kaip artimieji turi elgtis per laidotuves.	D1.4. Geba diskutuoti laidotuvių tradicijų prasmę.
D2.1. Žino, kaip sudarytas siduras (maldaknygė).	D2.2. Geba nurodyti, kokios yra kasdienės ir švenčių maldos.	D2.3. Išskiria iš kitų vidinės maldos būdus ir juos paaiškina. Paaiškina biblinės maldos ir Toros tradicijos maldos pavyzdžius.	D2.4. Geba vertinti maldą kaip poeziją.
D3.1. Žino kelis tikėjimo liudytojų pavyzdžius. Atpažįsta tikėjimo svarbą ribinėse situacijose.	D3.2. Paaiškina tikėjimo liudytojų herojiškumą, pateikia pavyzdžių. Nusako, kokia yra tikėjimo svarba tautos istorijoje esant ribinėms situacijoms.	D3.3. Pateikia tikėjimo liudytojų pavyzdžius, palygina jų veiklą, herojiškus poelgius. Diskutuoja apie tikėjimo reikšmę asmeniui ir tautai ribinėse situacijose.	D3.4. Sieja asmens herojiškus tikėjimo pavyzdžius su tautos istorija, analizuoja juos ribinių situacijų kontekste. Apibūdina tikėjimo svarbą asmeniniame ir tautos gyvenime.
E. Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija			
E1.1. Paaiškina kuo skiriasi monoteizmas nuo politeizmo.	E1.2. Geba paaiškinti kas yra stabmeldystė ir kuo jos draudimas toks svarbus žydams.	E1.3. Išsako ir argumentuoja savo poziciją vieno D-o atžvilgiu.	E1..4 Geba diskutuoti apie Mozę, išėjimą iš Egipto ir Toros gavimą – ką sako Tora ir ką sako archeologai.
E2.1. Įvardija ką reiškia būti žydu.	E2.2 Paaiškina, ar galima ir kokiu būdu tapti žydu.	E2.3. Paaiškina judaizmo išlikimo strategijos ne-judaistinėse aplinkose.	E2.4. Paaiškina Judaizmo Lietuvoje ypatumus.

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
E3.1. Paaiškina sąvoką „Galutas“.	E3.2. Geba paaiškinti sąvoką „Galutas“ istorinių įvykių kontekste.	E3.3. Nusako ir analizuoja Galuto fenomeną šiuolaikiniame pasaulyje.	E3.4. Generuoja idėjas, kuria veiksmų planą, kaip gali vykti pasklidusių po pasaulį žydų grįžimas į istorinę tėvynę.

8.5. Pasiekimų lygių požymiai. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
A. Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida			
A1.1. Paaiškina skirtumus ir sąsajas tarp rašytinės ir sakytinės Toros.	A1.2. Savais žodžiais apibūdina Toros literatūros ir interpretavimo tradicijos reikšmę judaizmo tradicijoje.	A1.3. Aiškiai ir pakankamai išsamiai įvardija ir nusako santykio su Toros ir Talmudo tekstais būdus žydų, kitų religijų ir mokslo bendruomenėse.	A1.4. Žino pagrindinius Toros tekstų interpretavimo principus ir būdus Talmude.
A2.1. Savais žodžiais paaiškina kaip paprasčiausia taikyti Toros ir Talmudo tekstus savo gyvenime.	A2.2. Suvokia ir gali paaiškinti Toros ir Talmudo tekstų poveikį asmens ir bendruomenės sprendimams, veiksmams.	A2.3. Geba prasmingai susieti įvairiais interpretavimo lygiais Toros naratyvus ir Talmudo aiškinimus su šiuolaikinės visuomenės patirtimi	A2.4. Kūrybiškai interpretuoja šiuolaikinių medijų, grožinės ir mokslinės literatūros tekstus remiantis Toros ir Talmudo tekstais.
A3.1. Savo kultūrinėje aplinkoje ir istoriniuose pavyzdžiuose geba atpažinti Toros naratyvų, simbolių ir personažų panaudos atvejus, paaiškina ir išmano pagrindines jų reikšmes.	A3.2. Geba minimaliai paaiškinti bet kuriuos Toros ir Talmudo tekstus pasitelkiant aiškinamąją literatūrą.	A3.3. Atpažįsta šiuolaikinio meno, literatūros ir mokslo tekstuose Toros ar Talmudo citatas, interapus, nuorodas bei geba paaiškinti etinę jų reikšmę.	A3.4. Geba išskirti pagrindines etines ir praktines-moralines problemas, dilemas ir jų sprendimų strategijas Toros ir Talmudo tekstuose, remiantis aiškinamaisiais šaltiniais.
B. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi			
B1.1. Įvardija Izraelio tautos išrinktumo esmines reikšmes.	B1.2. Supranta, geba iliustruoti savo pavyzdžiais ir žino pagrindines Toros tekstų nuorodas, paaiškinti klausymosi ir atsako (šema / tšuva) sąvokas Toroje ir maldoje Šma Israel.	B1.3. Supranta ir geba iliustruoti Toros naratyvais pagrindinius Kūrėjo santykio su kūrinija ir žmogumi atvejus ir būdus.	B1.4. Geba kritiškai vertinti ir bendrais bruožais lyginti informacijos apie D-vo, žydų ir žmonijos santykius įvairovę žydų, kitų religijų, mokslinėse perspektyvose
B2.1. Geba apibrėžti maldos esmę.	B2.2. Įvardija maldos veiksmų ir formų prasmę.	B2.3. Įvardija, kokius žmogaus poreikius išreiškia mald.a	B2.4. Paaiškina ir pagrindžia skirtumus tarp kavanah ir šiuolaikinės meditacinės praktikos.

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
B3.1. Apibrėžia pagrindines tarpreliginio dialogo sąvokas ir principus.	B3.2. Žino ir geba paaiškinti tarpreliginio dialogo raidos etapus.	B3.3. Remdamasis aiškinamaisiais šaltiniais įvardija ir informatyviai komentuoja tarpreliginių susitikimų tikslus ir rezultatus.	B3.4. Analizuoja ir pristato įvairiomis raiškos priemonėmis, įvairiais etiniais atžvilgiais idėjas apie skirtingų tautų, kultūrų, tradicijų, gyvensenų bendrystę ir konfliktų suvaldymą.
C. Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas			
C1.1. Nusako žydiškų, judaizmo tapatumų geografinę ir istorinę įvairovę istorijoje.	C1.2. Apibūdina skirtingus geografinius-istorinius švenčių ir tradicijų bei ritualų kontekstus.	C1.3. Paaiškina tradicijų panašumus ir skirtumus Galuto (Išblaškymo) eigoje.	C1.4. Analizuoja tradicijų ir švenčių reikšmę asmenų bei bendruomenių tapatumui.
C2.1. Paaiškina, kaip skirtingai judėjų tapatybė gali būti reiškiama asmens, šeimos ir bendruomenės lygmenimis.	C2.2. Analizuoja istorinius ir modernius asmens, šeimos ir bendruomenės sąveikos konfliktus.	C2.3. Paaiškina veiksmingiausius modernių asmens, šeimos ir bendruomenės konfliktų sprendimų būdus.	C2.4. Apibūdina asmens atsakomybę už bendruomenės tvermę. Atlieka tiriamąjį darbą apie vietos bendruomenę.
C3.1. Analizuoja svarbiausius žydų kultūrines/religines bendruomenes formuojančius bei išlaikančius principus	C3.2. Paaiškina, kaip svarbiausi kultūriniai/religiniai bendruomeniškumo principai įgalina ir praturtina asmens gyvenimą šiais laikais	C3.3. Nusako svarbiausius iššūkius ir kliūtis asmens konstruktyviems ir empatiškiems santykiams su šeima ir bendruomene..	C3.4. Analizuoja kaip asmens charakterio savybių (middot) sisteminga plėtra prisideda prie bendruomenės tvermės ir solidarumo.
D. Santykis su visuomene			
D1.1. Įvardija religingumo formas ir reikšmę praktikuojančio asmens ir bendruomenės gyvenime.	D.2. Suvokia ir geba nusakyti religinės ir nereliginės gyvensenos principinius skirtumus ir įtampas šiuolaikiniame gyvenime.	D1.3. Analizuoja stereotipų ir išankstinių nusistatymų kilmę ir neigiamą poveikį visuomenės ir religinių bendruomenių gyvenimui.	D1.4. Išmano pagrindinius judaizmo etinius indėlius į bendražmogišką etiką ir etinę praktiką, religinės bei pasaulėžiūrinės tolerancijos principus.
D2.1 Geba kelti klausimus apie religijos, filosofijos, mokslinės pasaulėžiūros skirtingus būdus kurti prąsmę žmogaus gyvenime.	D2.2. Atskiria šventumo ir pasaulietiškumo, žinojimo ir išminties, mokslingumo ir teisingumo bei etiškumo aspektus žmogaus gyvenime.	D2.3. Suvokia etinio-moralinio tobulėjimo ir asmens brandos santykį, geba kelti klausimus apie tokios brandos reikalingumą ir būdus šiuolaikinėje visuomenėje.	D2.4. Remiantis Toros ir Talmudo, Musaro sąjūdžio pavyzdžiais gali suformuluoti kasdienės etinio tobulinimosi disciplinos principus.
D3.1. Suvokia ir gali nusakyti buvimo žydu ir/ar etiškai orientuotu žmogumi pagrindinius principus.	D3.2. Žino ir gali nusakyti judaizmo organizacines formas ir vaidmenis.	D3.3. Geba nusakyti ir suvokia išmanymo, žinojimo, kritinio mąstymo, informuotumo ir erudicijos reikšmę tiek religinei, tiek bendrai etinei gyvensenoms.	D3.4 Geba atskirti ir įvardinti savo ir kitų turimus talentus ir kartu su grupe suplanuoja socialinės, gamtinės/miesto ar kultūrinės aplinkos pataisymo – tikkun ha olam – projektą.
E. Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija			

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
E1.1. Supranta ir geba paaiškinti higienos, mitybos ir socialinio solidarumo tradicijų turinį, kilmę bei reikšmę žydų kultūroje.	E1.2. Suvokia ir geba paaiškinti judaizmo ir krikščionybės, judaizmo ir islamo išsiskyrimo pagrindinius istorinius aspektus.	E1.3. Žino ir išmano pagrindinius judaizmo raidos etapus ir doktrinų pokyčius.	E1.4. Žino ir išmano šiuolaikinio judaizmo pagrindines formas, jų skirtumus.
E2.1. Įvardija pagrindinius šeimos ir artimų santykių etikos principus judaizmo tradicijoje.	E2.2. Geba svarstyti ir suvokia esminius religinės etikos skirtumus nuo nereliginių gyvensenų aktualiais žmonių santykių ir ryšių aspektais.	E2.3. Žino pagrindinius Toros pasakojimus bei Talmudo interpretacijas, nusakančias artimų santykių, tarpusavio įsipareigojimų, abipusiškumo reikalavimus judėjo gyvenime.	E2.4. Geba kritiškai lyginti, analizuoti ir diskutuoti šiuolaikinio socialinio gyvenimo ir artimų ryšių kultūros pokyčius judaizmo ir kitų religinių tradicijų atžvilgiu.
E3.1. Suvokia modernizacijos, globalizacijos, vartotojiškumo sąvokas, žino tvarios pasaulio ir visuomenių raidos principus bei jų sąsają su tikkun ha-olam principais.	E3.2. Įvardija svarbiausius rinkos visuomenių etinius ir psichologinius konfliktus, susijusius su socialinės-ekonominės nelygybės, eikvojimo ir engimo reiškiniais bei judaizmo tradicijos siūlomus sprendimus šioms problemoms.	E3.3. Gali nusakyti klimato kaitos ir ekologinio nuskurdimo problemų sprendinius, siūlomus judaizmo tradicijos.	E3.4 Gali paaiškinti solidarios, tvarios, gamtą tausojančios visuomenės gyvenimo principus judaizmo tradicijos pagrindu.

8.6. Pasiekimų lygių požymiai. III–IV gimnazijos klasės

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
A. Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida			
A1.1. Geba apžvelgti, palyginti ir vertinti Tanacho bei Talmudo reikšmę pasaulio literatūros istorijoje.	A1.2. Geba apibendrinti svarbiausias etinių konfliktų, principų ir veiksenų temas, patekusias iš Toros ir Talmudo į Europos literatūras.	A1.3. Geba nusakyti pagrindinius šiuolaikinės biblistikos ir biblinės archeologijos atradimus Toros naratyvų istoriškumo klausimu.	A1.4. Savarankiškai kritiškai interpretuoja Toros ir Talmudo ištraukas pasirinkto platesnio nūdienos konteksto atžvilgiu.
A2.1. Savais žodžiais paaiškina kaip nuosekliai taikyti Toros ir Talmudo tekstus middot plėtrai asmens gyvenime.	A2.2. Savarankiškai ir kritiškai naudoja Toros bei Talmudo tekstų interpretacijas aiškinti savos šeimos ir bendruomenės patirtį.	A2.3. Savarankiškai ir kritiškai, įvairiais interpretavimo lygiais panaudoja Toros naratyvus ir Talmudo aiškinimus Lietuvos	A2.4. Savarankiškai ir kritiškai svarsto eilę prieštaringų interpretacijų tai pačiai dilemai ar konfliktui paaiškinti panaudojant Toros ir Talmudo nuorodas.

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
		Europos ir žmonijos patirčiai paaiškinti.	
A3.1. Gali kritiškai palyginti Toros ir Talmudo naratyvų simboliką ir retoriką su duotais sekuliarių medijų pavyzdžiais.	A3.2. Geba svarankiškai, nuosekliai ir kritiškai identifikuoti bei palyginti šiuolaikinėse medijose randamus Toros ir Talmudo motyvus.	A3.3. Geba savarankiškai ir kritiškai sistematizuoti etines dilemas ir jų siūlomus sprendimus Talmudo ir Toros tekstuose.	A3.4. Geba kritiškai ir empatiškai svarstyti apie bei savarankiškai reaguoti į aplinkinio socialinio gyvenimo įvykius tikslingai panaudodamas Toros ir Talmudo naratyvus.
B. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi			
B1.1 Gali kritiškai analizuoti pasirinkimo tapti žydu ir praktikuoti judaizmą motyvus ir palyginti juos su judaizmo atsisakymo ir ateistinės gyvensenos motyvais.	B1.2. Žino kasdienės maldos Amida/Šmonė Esrė dalių simbolizmą ir interpretavimo būdus asmens gyvenimui.	B1.3. Geba kritiškai analizuoti panaudodamas šiuolaikinę mokslinę litertatūrą pateiktus Kabalos literatūros tekstus ir adekvačiai juos interpretuoti istorinėje perspektyvoje.	B1.4. Savarankiškai ir empatiškai demonstruoja tikkun ha-olam (žmonių veiklos ir santykių pataisymo) iniciatyvas savo bendruomenėje.
B2.1. Gali nusakyti maldos socialinę, elgesinę ir psichologinę naudą, kritiškai palyginti ją su nereliginėmis ar šiuolaikinio sinkretizmo technikomis.	B2.2. Įvardija maldos kaip prąsmingo ir sąmoningo veiksmo poveikius individui ir aplinkiniams.	B2.3. Geba kritiškai analizuoti savarankiškai pasitelkdamas adekvačią literatūrą duotus maldingumo pavyzdžius.	B2.4. Geba atskirti ir kritiškai interpretuoti netradicinio religingumo ir nereliginių psichofizinių praktikų poveikį individui ir visuomenei.
B3.1. Geba dalyvauti tarpreliginiame dialoge mokyklos bendruomenėje.	B3.2. Geba kritiškai palyginti ir susieti įvairių pasaulio religijų atstovų pozicijas Lietuvoje.	B3.3. Geba aiškiai nusakyti judaizmo Lietuvoje istorijos ir pozicijų pagrindus už mokyklos bendruomenės ribų.	B3.4. Geba empatiškai ir kritinio mąstymo pagalbainicijuoti ir plėtoti tarp-religinį / religijos-mokslo dialogą už mokyklos bendruomenės ribų.
C. Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas			
C1.1. Geba kritiškai svarstyti Galuto bei Izraelio valstybės poveikį dabartinei žydų tapatybių įvairovei.	C1.2. Apibūdina ir kritiškai interpretauoja skirtingus šiuolaikinius švenčių, tradicijų bei ritualų kontekstus.	C1.3. Geba paaiškinti šiuolaikinio Izraelio švenčių kultūrą ir jos įtaką Lietuvos žydų bendruomenei.	C1.4. Gali kritiškai palyginti ir interpretuoti šiuolaikinių žydų bendruomenių tapatybių skirtumus.
C2.1. Gali kritiškai analizuoti ir lyginti etninių, tarp-etninių ir pilietinių arba kultūrinių tapatybių perspektyvas.	C2.2. Geba kritiškai analizuoti tarp-etninių ir tarp-kultūrinių istorinių bei dabartinių konfliktų priežastis, aplinkybes bei pasekmes.	C2.3. Nusako ir paaiškina Toros ir Talmudo siūlomus tarp-etninių, pilietinių ir tarp-kultūrinių konfliktų reguliavimo būdus.	C2.4. Apibūdina asmens atsakomybę už taikią ir solidarią visuomenės raidą. Atlieka tiriamąjį darbą apie konfliktus ir jų sprendimus visuomenėje.
C3.1. Gali kritiškai analizuoti konkrečias žydų kultūrines/religines	C3.2. Gali interpretuoti, kurie svarbiausi kultūriniai/religiniai bendruomeniškumo principai ir kaip įgalina bei sustiprina	C3.3. Savarankiškai demonstruoja iniciatyvas plėtoti savo ir bendramokslių konstruktyvius bei	C3.4. Savarankiškai gina ir įgyvendina tikkun ha olam vertybes platesnėje gyvenamosios vietos ar miesto

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
bendruomenes formuojančius bei išlaikančius veiksnius.	mokyklos ir Lietuvos žydų bendruomenę.	empatiškus santykius su šeimomis ir mokyklos bendruomene.	bendruomenėje. Inicijuoja arba dalyvauja socialinės ir gamtos aplinkos gerinimo projektus.
D. Santykis su visuomene			
D1.1. Įvardija šiuolaikinio religingumo ir nereliginių pasaulėžiūrų konflikto ir įtampų formas, pavyzdžius.	D.2. Geba kritiškai aptarti ir paaiškinti tradicinio religingumo vertę nūdienos gyvenimo kontekste.	D1.3. Geba kritiškai analizuoti ir lyginti stereotipų bei išankstinių nusistatymų neigiamą poveikį Lietuvos visuomenės ir religinių bendruomenių gyvenimui.	D1.4. Geba paaiškinti ir savo elgsena atstovauti pagrindinius judaizmo etinius solidarumo ir tarp-asmeinio, tarp-etninio, tarp-kultūrinio bendradarbiavimo principus.
D2.1. Geba formuluoti ir kritiškai svarstyti bei lyginti konkrečius prasmėdaros būdus religijose, filosofijose, mokslinėse pasaulėžiūrose.	D2.2. Geba kritiškai lyginti kuo įvairesnius šventumo ir pasaulietiškumo, žinojimo ir išminties, mokslingumo ir teisingumo bei etiškumo aspektus žmogaus gyvenime.	D2.3. Nusako ir gali pagrįsti etinio-moralinio tobulėjimo ir asmens brandos sąryšio būtinumą dabarties sąlygomis.	D2.4. Vykdo savo charakterio etinių stiprybių (middot) stiprinimo projektą naudojantis Musaro sąjūdžio metodais.
D3.1. Geba paaiškinti ir elgesiu pailiustruoti buvimo žydu ir/ar etiškai orientuotu žmogumi esminius principus.	D3.2. Žino ir gali nusakyti judaizmo formalaus mokymosi metodus ir organizacinę sistemą.	D3.3. Geba nusakyti ir pademonstruoti kritinio mąstymo, informuotumo ir erudicijos reikšmę judaizmo etinių principų raiškai asmens ir bendruomenės gyvenime.	D3.4. Geba motyvuoti bendraklasius ar kitus mokyklos bendruomenės narius kurti ir dalyvauti socialinės, gamtinės/miesto ar kultūrinės aplinkos pataisymo – tikkun ha olam – projektus.
E. Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija			
E1.1. Geba paaiškinti ir kritiškai palyginti higienos, mitybos ir socialinio solidarumo tradicijų turinį, kilmę bei reikšmę žydų kultūroje su kitų kultūrų papročiais ir nuostatomis.	E1.2. Geba kritiškai analizuoti monoteistinių, politeistinių religijų ir naujojo religingumo bei nereligingumo skirtumų, konfliktų bei įtampų aspektus.	E1.3. Geba paaiškinti ir kritiškai analizuoti pagrindinių judaizmo raidos etapų ir doktrinų pokyčių reikšmę dabartiniam judėjų gyvenimui.	E1.4. Geba kritiškai analizuoti šiuolaikinių religinių ir nereliginių žydų gyvensenų skirtumus ir svarstyti tolimesnės judaizmo raidos perspektyvas.
E2.1. Įvardija ir geba kritiškai analizuoti iššūkius ir pokyčius judėjiškiems šeimos ir artimų santykių etikos principams nūdienos visuomenėse.	E2.2. Geba kritiškai analizuoti modernaus gyvenimo veiksmus, ribojančius ar priešingus etiniam asmens tobulėjimui bei veiksmui judaizmo perspektyvoje.	E2.3. Geba kritiškai analizuoti ir paaiškinti 20 a. istorinių iššūkių judaizmui pavyzdžius ir jų reikšmę dabarčiai.	E2.4 Geba kritiškai lyginti, analizuoti ir diskutuoti represijų, genocido veiksmų bei Holokausto sąsajas, skirtumus bei etines paskemes dabarties visuomenėms. Imasi istorijos atminčių dialogo projektų mokyklos ir miesto bendruomenėse, su mokiniais iš Izraelio ar kitų Galuto kraštų.

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	**Patenkinamas (II)**	**Pagrindinis (III)**	**Aukštesnysis (IV)**
E3.1.Geba kritiškai analizuoti ir lyginti modernizacijos, globalizacijos, vartotojiškumo veiksnius ir jų įtaką tikkun ha-olam perspektyvai.	E3.2. Geba kritiškai analizuoti rinkos visuomenių etinius ir psichologinius konfliktus, susijusius su socialinės-ekonominės nelygybės, eikvojimo ir engimo reiškiniais iš judaizmo perspektyvos.	E3.3. Geba kritiškai analizuoti klimato kaitos ir ekologinio nuskurdimo problemas bei siūlyti sprendimus iš judaizmo tradicijos. Imasi bendrų projektų su bendraklasiais ir mokiniais iš Izraelio.	E3.4. Gali savo elgesiu demonstruoti solidarios, tvarios, gamtą tausojančios visuomenės gyvenimo principus judaizmo tradicijos pagrindu. Imasi bendrų projektų su bendraklasiais ir mokiniais iš Izraelio.